

**T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI**

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SINIF KURALLARINI ALGILAMA DÜZEYİ

Yüksek Lisans Tezi

OKTAY ULUDAĞ

AMASYA

Ağustos-2022

**T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI**

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SINIF KURALLARINI ALGILAMA DÜZEYİ

**Hazırlayan
Oktay ULUDAĞ**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Erol ATA**

AMASYA-2022

ETİK BEYAN

Tezimin içerdığı yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi AÜ Sosyal Bilimler Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksinin ortaya çıkması durumunda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

09/08/2022

İmza

Oktay ULUDAĞ

ÖZET

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SINIF KURALLARINI ALGILAMA DÜZEYLERİ

Oktay ULUDAĞ

Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Temel Eğitim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, Ağustos/2022

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Erol ATA

Öğretmenliğin en önemli boyutlarından biri de sınıf yönetimidir. Bir öğretmenin sınıf yönetimi becerisi öğretim hedeflerine ulaşmada en önemli basamaklardan biridir. Öğretmenin sınıfı yönetme tarzı, duruşu, iletişimi sınıf iklimini etkileyen belli başlı unsurlardır. Öğretmene bu konuda yardımcı olabilecek, destekleyecek sınıf yönetimi öğelerinin başında sınıf kuralları gelmektedir. Öğretmenin sınıf kuralları oluşturması, takip etmesi ve kuralları öğrencilere benimsetmesi etkili bir öğretimin gerçekleşmesini sağlayacaktır. Bu çalışmanın amacı ilkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını nasıl algıladıklarını belirlemeye çalışmak, ilkokul öğrencilerinin sınıf kuralları hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmak, öğretmenlerimizin sınıf kuralları hakkındaki bilgilerini genişletmek ve öğretmen olmak isteyen aday öğretmenlerimize sınıf kuralları ile ilgili ışık tutmaktır. Araştırma karma yöntem araştırma desenlerinden açıklayıcı sıralı desen kullanılarak yürütülmüştür. İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeylerini belirlemek amacıyla Kahramanmaraş ilinde, 4. sınıfta öğrenim görmekte olan 359 ilkokul öğrencisine araştırmacı tarafından hazırlanan ve 12 sorudan oluşan sınıf kurallarını algılama düzeyi anketi uygulanmıştır. Aynı zamanda ankete katılan 30 öğrenci ile uzman görüşü alınarak hazırlanan ve 7 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemi belirlenirken karma yöntem örnekleme çeşitlerinden sıralı karma yöntemi örneklemi kullanılarak örneklem belirlenmiştir. Görüşmeye katılan öğrenciler seçilirken amaca uygun olarak öğrenciler seçilmiştir.

İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeyleri ve cinsiyet değişkenine anlamlı fark olup olmadığı SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Görüşmelerden elde edilen nitel veriler ise NVIVO paket programı ile çözümlenmiştir.

İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeylerinin yüksek olduğu, öğrencilerin kuralları algılama düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşme sonucunda öğrencilerin sınıf kuralları belirlenirken kendi görüşlerinin alınmasını, kurallara dair kararlar alınırken birlikte ve demokratik bir

yöntem kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin kurallara aykırı davranılması durumunda öğretmenlerinden hoşgörölü ve sabırlı olmayı beklediklerini, ceza yönteminin kullanılmaması gerektiğini düşündükleri görölmüştür. Öğrencilerin uymakta en çok zorlandığı kuralın izin almadan konuşmak kuralı olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf kuralları, İlkokul öğrencileri, Algılama düzeyleri

ABSTRACT

PRIMARY SCHOOL STUDENTS' LEVEL OF PERCEPTION OF CLASSROOM RULES

Oktay ULUDAĞ

Amasya University, Institute of Social Sciences

Department of Elementary Education, M.A., August/2022

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Erol ATA

One of the most important dimensions of teaching is classroom management. It is one of the important steps for a teacher to reach people who will have skills in classroom management. The teacher's classroom style, classroom climate, room type are major. This aid support to the teacher will support the basic education of classroom training. The teacher's creating a classroom, following and adopting the education is the education of an education. It aims to achieve the educational goals related to education for this goal, and to aim education in education and training schools. The research has an explanatory sequential pattern from the mixed research designs. A comprehensive survey of 359 4th grade students studying in Kahramanmaraş in general from primary school education and education in the classroom consisting of 12 questions is included in the survey. It was carried out with a structured interview form of planning and 7 meetings about 30 people who participated in the same survey. While the sample of the research was selected, sampling non-ordered samples from mixed samples. It is to be targeted in accordance with the purpose while being selected for the interview.

It is not possible to understand how primary school education can be trained and designed. It has been analyzed with the SPSS package program. The qualitative program obtained from the interviews was analyzed with the NVIVO package.

Primary school cannot be thought of as educational, it is not possible to talk about things that are aimed without thinking at a high level. When designing for the planning that is brought together with students, planning their own planning is done together and a grouping when taken from the students. It has been observed that students expect their teachers to be tolerant and patient in case of violating the rules, and they think that the punishment method should not be used. It was understood that the rule that the students had the most difficulty in obeying was the rule of speaking without permission.

Keywords: Classroom rules, Primary school students, Perception levels

ÖN SÖZ

Sınıf yönetimine dair alana katkı sağlayacağını düşündüğüm bu çalışmada, her aşamasında bilgisi ve tecrübesiyle yanımda olan tez danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Erol ATA'ya, öğrettikleriyle tezimi yazmama ışık tutan değerli hocam Sayın Prof. Dr. Orhan KARAMUSTAFAOĞLU'na teşekkür ediyorum.

Uzakları yakın eden değerli arkadaşım Hicabi DURMAZ'a, tezimin her aşamasında yardımlarını esirgemeyen kıymetli dostum Mehmet DEMİRHAN'a ve anlayışından ötürü okul arkadaşım Özden Özlem KARAGÖL'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Veri toplamak amacıyla katkılarını esirgemeyen sevgili öğrencilere, yardımcı olan idareci ve öğretmenlerimize teşekkür ediyorum.

Her daim yanımda olduklarını bildiğim anneme ve babama teşekkür ediyorum.

Yüksek lisans için beni cesaretlendiren, varlığıyla beni güçlendiren, can yoldaşım kıymetli eşim Merve ULUDAĞ'a, ve hayatımın anlamı olan biricik kızlarım Ela ve Eylül'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Oktay ULUDAĞ

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	x
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xii

I.BÖLÜM

1.GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Araştırmanın Varsayımları	4
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Tanımlar	5

II. BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1.Sınıf Yönetimi Tanımı	5
2.2.Sınıf Yönetiminin Boyutları	6
2.3.Sınıf Yönetimi Yaklaşımları	7
2.4. Sınıf Kuralları	8
2.4.1. Sınıf Kurallarının Tanımı	8
2.4.2. Sınıf Kurallarının Önemi.....	8
2.4.3. Sınıf Kuralları Oluşturma.....	9
2.4.4. Etkili Sınıf Kurallarının Özellikleri	11

2.4.5. Genel Sınıf Kuralları	13
2.5 Sınıf Kurallarını Öğretme ve Uygulama	14
2.6 Sınıf Kurallarını Etkileyen Etmenler	16
2.6.1. Öğretmen	16
2.6.2. Öğrencinin Sorumluluk Bilinci	16
2.6.3. Aile	16
2.6.4. Akran Grubu	17
2.6.5. Okul Yönetimi	17
2.6.6. Rehberlik Servisi	17
2.7 Sınıf Kurallarının Yararları ve Sınırlılıkları	17
2.8 İlgili Araştırmalar	19
2.8.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	19
2.8.2. Yurtdışında Yapılan Çalışmalar	23
III. BÖLÜM	
3.YÖNTEM	27
3.1. Araştırma Modeli	27
3.2. Araştırma Grubu	28
3.3. Verilerin Toplanması	29
3.4. Veri Toplama Araçları	29
3.4.1. Sınıf Kurallarını Algılama Düzeyi Anketi	29
3.4.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	30
3.5. Verilerin Analizi	31
IV. BÖLÜM	
4. BULGULAR	33
4.1. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarını Algılama Düzeyi Anketine İlişkin Betimsel Bulgular	33

4.2. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarına Uyma Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Bulguları	35
4.3 İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kuralları Tanımına ilişkin Görüşleri.....	36
4.4. İlkokul Öğrencilerinin Önemsediği Sınıf Kurallarına İlişkin Görüşleri.....	38
4.5. İlkokul Öğrencilerinin Olmasını İstemediği Kural ve Görüşleri	40
4.6. İlkokul Öğrencilerinin Sınıfında Görmek İsteddiği Yeni Bir Kurala İlişkin Görüşleri	42
4.7. İlkokul Öğrencilerin Uymakta Zorlandığı Kurala İlişkin Görüşleri	44
4.8. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarının Belirlenmesine Yönelik Öğrenci Görüşleri	45
4.9. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarına Uymayan Öğrencilere Karşı Öğretmen Davranışlarına Yönelik Görüşleri.....	47
V. BÖLÜM	
5. TARTIŞMA	49
VI. BÖLÜM	
6. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	55
6.1. Sonuçlar	55
6.2. Öneriler.....	55
6.2.1. Araştırmaya Dayalı Öneriler.....	55
6.2.2. İlerde Yapılacak Araştırmalara İlişkin Öneriler	56
KAYNAKÇA.....	57
EKLER.....	64
Ek 1. Araştırma İzni	65
Ek 2. Etik Kurulu Onayı.....	66
Ek 3. Veli İzin Formu.....	67
Ek.4 Anket ve Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	68
Ek 5.Özgeçmiş Sayfası.....	70
İLETİŞİM.....	71

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı	28
Tablo 2. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı	29
Tablo 3. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarına İlişkin Betimsel İstatistikler	33
Tablo 4. Maddelerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları ..	35
Tablo 5. Cinsiyet Değişkeni Açısından Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları	36
Tablo 6. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kuralları Tanımına İlişkin Görüşleri	37
Tablo 7. İlkokul Öğrencilerinin Önem Verdiği Kurallar ve Görüşleri	39
Tablo 8. İlkokul Öğrencilerinin Olmasını İstemediği Kural ve Görüşleri	41
Tablo 9. İlkokul Öğrencilerinin Yeni Bir sınıf Kuralına İlişkin Görüşleri	42
Tablo 10. İlkokul Öğrencilerin Uymakta Zorluk Çektiği Kurala İlişkin Görüşleri.....	44
Tablo 11. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarının Belirlenmesine Yönelik Görüşleri	45
Tablo 12. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarının Belirlenmesine Yönelik Görüşleri	47

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Toplam puanların histogramı ve Q-Q grafiği	31
--	----

KISALTMALAR DİZİNİ

İKY: İlköğretim Kurumları Yönetmeliği

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve konuyla ilgili kavramların tanımları yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

İnsanların bilgi, beceri ve değer inşa etme süreci eğitim olarak tanımlanmaktadır (Yavuz, 2018). Topluların kalkınması, gelişmesi ve ilerlemesinde eğitim büyük bir öneme sahiptir. Eğitim, bireye sadece bilginin aktarıldığı bir süreç değil bunun yanında toplumsal değerlerin, bilincin ve kültürün de aktarıldığı bir sistemdir. Eğitim sayesinde birey bir taraftan ilgi ve yeteneklerini keşfederken diğer taraftan sosyal bir insan olarak toplumdaki değerleri benimsemeye çalışır (Güçlü, 2020). Zorunlu eğitimle birlikte eğitim sürecine dâhil olan insan sayısının artması, devletlerin eğitime verdiği önem ve teknolojide meydana gelen değişimler eğitimdeki değişiklikleri de beraberinde getirmiştir. Geriye dönüp bakıldığında eğitim sisteminin en önemli ayakları olan öğrenci, aile ve öğretmen tanımları farklılaşmış, her biri yaşadığımız yüzyıla adapte edilmeye çalışılmıştır.

Öğretmen ve öğrencinin bulunduğu mekân sınıftır. Öğretmen amaçlarını, kazanımlarını sınıfta gerçekleştirmektedir. Öğrencilerin sınıftaki eylemlerinin doğru ve istendik bir şekilde yönetilmesi için sınıf yönetimine ihtiyaç vardır (Uğurlu, 2018). Bir öğretmenin derse başlamadan önce öğrencilerinin dikkatini çekmeye çalışması, öğrencilerini öğretilcek konudan haberdar etmesi, öğretim yöntem ve tekniklerini etkili kullanması ve dersin sonunda değerlendirme yapabilmesi için sınıf yönetimi becerisinin olması gerekmektedir (Arslan, 2019). Başarılı bir sınıf yönetimi için de öğrenciler tarafından benimsenmiş kurallara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle sınıf kuralları sınıf yönetiminin önemli öğelerinden biridir.

Kural, insanların ve grupların yaşam düzenini, davranışlarını belirleyen standartlardır (Atıcı, 2014). Hayatımızın her alanında kural ile karşılaşırız. Çünkü bir düzen oluşturmak, sistem kurmak için kurallara ihtiyacımız vardır. Kurallar sayesinde toplum olma bilinci ortaya çıkar ve toplumda düzen oluşur. İnsanlar kuralları ilk olarak evde öğrenmeye başlar. Daha sonra okula ilk adımını atması ile beraber sosyal yaşamın içine dâhil olur ve kurallar ile tanışır. Hayatımızın her alanında var olan kuralların, toplumun küçük bir parçası olan okulda ve sınıfta da olması kaçınılmazdır. Yeni bir eğitim-öğretim yılına başlarken öğretmen ilk

olarak öğrencilere sınıf kurallarını öğretmek ya da hatırlatmak durumundadır. Sınıfta öğretime ayıracak vaktin doğru kullanılması için kuralların ilk günlerde öğretilmesi önem taşımaktadır (Ada, 2019). Kuralların daha sonra belirlenmesi kural dışı davranışlara alışan çocukların belirlenen kurallara uymasını zorlaştırır (Başar, 2016). Bu bakımdan iyi bir sınıf ortamı oluşturmak ve sınıfta öğrenmeyi aktif hâle getirmek için sınıf kurallarını öğretmek ve öğrencilere benimsetmek eğitimcilerin üzerinde durması gereken bir konu olmuştur.

Sınıf kuralları sadece sınıf içi düzeni sağlamakla kalmaz, aynı zamanda öğrencileri okul dışındaki topluma da hazırlar (Arslan, 2020). Sınıftaki kurallara uyan, kuralları benimseyebilen öğrenci iyi bir vatandaş olmanın gerekliliklerini yerine getirmiş olur. Öğretmen sınıf kurallarını belirlerken titiz davranmalı, öngörülü olmalıdır. Öğrenciler anne ve babalarından ya da yakınlarından gördüğü davranış durumlarını sınıfta da uygulamak isteyebilirler. Bu durumda sınıf kurallarının nedenleri ve kurallara uymamanın neticesinde olabilecekler öğrenciye anlatılmalı ve benimsetilmeye çalışılmalıdır. Böylece öğrenci yaptığı davranışın neticelerini bilir ve yanlış yaptığında bunun sonucunu sorgular.

Öğretmen sınıftaki kuralları belirlerken öğrencileri de sürece dâhil etmelidir. Birlikte belirlenen kurallar öğrencinin sorumluluk duygusunu geliştirir, kurallara uyumunu artırır ve sorun çıkarmasını azaltır (Güneş, 2016). Öğretmen sınıf kuralları ile sınıfta düzenin oluşacağına, öğrenme ortamının daha etkili hale geleceğine öğrenciyi inandırmalıdır (Toprakçı, 2013).

Sınıf kurallarını oluştururken temel amaç öğrencinin kuralları içselleştirmesidir. Kuralların benimsendiği, davranış hâline geldiği sınıflarda öğretmen zaman ve emek kaybı yaşamayacaktır. Öğrencilerin kendinden ne beklediğini bilmesi, sınıfta karışıklık ve kesintinin az olması, sınıf atmosferinin rahat ve hoş olması sınıf kurallarının geliştirilmesi ve uygulanabilmesiyle ilişkilidir (Yüksel, 2017).

İlkokul öğrencilerinin gelişim özellikleri dikkate alındığında dikkat sürelerinin az olduğu görülmektedir. Bu yaş grubundaki çocukların dikkatini çekmek, hareket ettirmek, eğlenceli aktiviteler düzenlemek için dersi canlı tutmak gerekir. İlkokul öğrencileri daha çok somut işlerle öğrenme sağlayacağı için ilkokulda dersler düz anlatım yerine daha hareketli çalışmalarla geçmektedir. İlkokul öğrencilerinin eğleneceği, bazen hareket edeceği çalışmalarda sınıf düzenini sağlamak zor olabilir. Bu durumda öğretmen sınıf kurallarından yardım alacaktır. Düzeni sağlanmış bir sınıfta öğretmen sınıfta çeşitli çalışmalar yapabilir, dersi eğlenceli hâle getirip öğretmek için etkili bir ortam sağlayabilir. Diğer durumda öğretmen enerjisini sınıf düzenini sağlamak için harcayıp dersin zamanını boşa harcayacaktır. Yapılan araştırmalarda öğretmenlerin kırk dakikalık dersin on dakikasını öğretim etkinliklerinin dışındaki zaman olarak kullandığı görülmüştür (Özdemir, 2021). Bu

süre ne kadar azalırsa ders verimliliğinin de o kadar artacağı düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, ilkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını nasıl algıladıklarını belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Bu amaçla, ilkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını nasıl yorumladıkları, öğrencilerin kurallara bakış açısı ve kurallar ile ilgili gerekçeleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Sınıf kurallarının benimsetildiği, kuralların önemli görüldüğü sınıflarda eğitim faaliyetlerinin daha etkili olduğu görülmektedir (Başar, 2016). Özellikle ilkokul öğrencilerin gelişim durumları göz önüne alındığında kurallarla ilgili çalışmaların öğretmenlere katkı sunacağı düşünülmüştür. Alanyazında sınıf kuralları ile yapılan çalışmaların ağırlıklı olarak öğretmenleri kapsamı araştırmanın öğrencilere dönük bir çalışma yapmasında etkili olmuştur.

Bu hedef doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. İlkokul öğrencilerinin sınıf kuralları algısı ne düzeydedir?
2. İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösteriyor mu?
3. İlkokul öğrencilerinin sınıf kuralları tanımı nedir ve öğrenciler sınıf kurallarını nasıl ifade eder?
4. İlkokul öğrencilerinin önemsettiği sınıf kuralları nelerdir?
5. İlkokul öğrencilerinin sınıfında istemediği kural var mıdır?
6. İlkokul öğrencilerinin sınıflarında olmasını istediği yeni bir kural var mıdır?
7. İlkokul öğrencilerinin uymakta zorluk çektiği kural hakkındaki düşünceleri nelerdir?
8. İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarının belirlenmesi gerektiğine yönelik görüşleri ne şekildedir?
9. İlkokul öğrencilerinin, sınıf kurallarına uymayan öğrencilere karşı öğretmen davranışı hakkındaki düşünceleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitimin tanımı yapılırken vurgulanan en önemli kavram, öğrencide davranış değişikliği meydana getirmesidir. Eğitim sayesinde bireyler bilginin yanında yeni davranışlar edinerek topluma hazırlanır. Aileden gelen birikim ile okula başlayan bir öğrenci doğru davranışlarının yanında yanlış davranışlara da sahip olabilir. İşte yanlış olan bu davranışlar yerine doğru davranışları değiştirme süreci okulda kazanılabilir. Okul ile birlikte sınıfın toplumsal bir ortam olması da sınıfın yönetilme ve birlikte hareket ihtiyacını doğurmuştur.

Sınıfı yönetmek de etkili sınıf kuralları ile mümkün olmaktadır.

Sınıf yönetiminin en önemli başlıklarından biri olan sınıf kurallarını öğrencilere öğretmek, benimsetmek ve bu kuralları hayata aktarmak uzun ve zorlu bir süreçtir. Öğretmenin bu süreçte dikkatli, etkili ve öngörülü davranması gerekir. Sınıf kurallarını öğrencilerine benimsetebilmiş bir öğretmen zamanı etkili kullanıp dersi etkin bir şekilde sürdürecektir. Aksi durumda öğretmen vaktinin çoğunu boşa harcayacak ve olumsuz bir öğrenme ortamı oluşacaktır. Bu bakımdan öğretmenin sınıfta düzen oluşturmaları sınıf kuralları ile mümkün gözükmektedir. Sınıf kurallarının oluşturduğu bu düzen sınıf içindeki çatışmaları engelleyecek, öğrencileri öğretim faaliyetlerine daha etkili yönlendirecektir. Sadece öğrencilerin değil öğretmenin de dikkati, emeği, vakti boşa harcanmayacaktır. Öğrenci-öğretmen etkileşimi daha güçlü ortaya çıkacak, öğrenmek ve öğretmek zevkli hâle gelecektir.

Sınıfta kuralların bilinmesi öğrencinin kendisinden ne beklediğini fark etmesi demektir. Öğrenciler kurallar ile neyin yanlış neyin doğru olduğunu farkına varacaktır. Yaptığı davranışın neden yanlış olduğunu bilmeyen öğrenci kuralları benimsemiş sayılmaz. Kurallarda farkındalık oluşmazsa öğrenci yanlış davranışını sürdürecektir. Bu yüzden sınıf kuralları öğretmenler tarafından önemli kılınmalı, önemi öğrenciye hissettirilmelidir. Literatür incelendiğinde sınıf kuralları ile olan araştırmaların ağırlıklı olarak öğretmenler üzerinden yapıldığı, ancak ilkökul öğrencileri ile olan araştırmaların sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu araştırma ile sınıf kuralları öğrenci görüşlerine göre incelenecek, öğrencilerin sınıf kurallarını algılama düzeyi belirlenecektir. Böylece sınıf kuralları öğrencinin bakış açısından incelenecek ve öğretmenlere sınıf yönetimi konusunda katkılar sağlayacaktır.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırma aşağıda yer alan varsayımlar üzerinden temellendirilmiştir:

- Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf kuralları anketine doğru ve tarafsız bir şekilde cevap verdikleri ve herhangi bir etkileşimde bulunmadıkları varsayılmaktadır.
- Görüşme yapılan öğrencilerin görüşme formunda yer alan sorulara içten ve samimi cevaplar verdiği varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırmanın belirli sınırlılıkları bulunmaktadır:

- Araştırmanın örneklemi Kahramanmaraş ili ile sınırlandırılmıştır.

- Araştırma Kahramanmaraş ilinde ilkokulda öğrenim gören 4. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

İlkokul: Zorunlu öğrenim çağındaki kız ve erkek çocukların temel eğitim ve öğretimini sağlamak için devletçe açılan veya açılmasına izin verilen dört yıllık okul (URL, 1).

Sınıf kuralları: Sınıfta var olan eğitim yaşantılarının amaçlarına yönelik kararlar dizisidir (Aydın, 2019).

Algı: Duyu organlarımızca taşınan duysal verilerin bizde oluşturduğu yorumlardır (Erdamar, 2020).

II. BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde, sınıf yönetiminin tanımı, sınıf yönetiminin boyutları, sınıf kurallarının tanımları, sınıf kurallarını etkileyen etmenler ve yurt içi ve yurt dışında yapılan ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1.Sınıf Yönetimi Tanımı

İnsan, toplumla beraber yaşayan sosyal bir varlıktır. İnsanın sosyal bir varlık olması yönetilme ihtiyacını doğurmuştur. Yöneten, yönetilenlerin çıkarları doğrultusunda belli amaçları gerçekleştirmek için çabalar. Bu bakımdan yönetmek, bir fayda sağlamaktır. Günümüzde ülkeler yasalar ile yönetilirken amaç toplumun huzurunu sağlayıp, tüm vatandaşlara iyi bir yaşam imkânı sunmaktır (Demirkasımoğlu, 2015). Yönetme görevi bir lider tarafından gerçekleşir. Okulda eğitimin gerçekleştiği yer olan sınıfın da yöneteni öğretmendir.

Sınıf, aynı türden öğrencilerin bir arada olduğu, öğrenmenin gerçekleştiği yerdir. Ayrıca öğrencilerin ailelerinden sonra en çok vakit geçirdiği yerdir (Baş, 2019). Sınıf yönetimi ise sınıf içinde pozitif bir öğrenme ortamı oluşturma, öğrencilerin kendilerini özgürce ifade edebildiği ve potansiyellerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olacak fırsatları sağlama sürecidir (Turan, 2020). Bu bakımdan sınıfta öğrencilerin çıkarını korumak ve öğrenmelerini sağlamak için görevlendirilen öğretmenin sınıf yönetimi konusunda bilgili olması beklenir. Başar'ın (2016) birden çok yazardan yararlanarak yaptığı sınıf yönetimi tanımı ise içinde öğrenmenin gerçekleştiği bir çevrenin oluşturulabilmesi için gerekli olanak ve süreçlerin, öğrenme düzeninin, ortamının, kuralların sağlanması sürdürülmesidir. Öğretmen ve öğrencilerin çalışma engellerinin en aza indirilmesi, öğretim zamanının uygun kullanılması, öğrencilerin etkinliklere öğrencilerin katılımının sağlanmasıdır. Sınıfta gerekli kaynakların, sınıfı oluşturan insanların, zamanın yönetimidir. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere sınıf yönetiminin birden çok boyutu bulunmaktadır. Öncelikle iyi bir öğrenmenin oluşturulabilmesi için öğrenme ortamının öğrenmeye uygun olması gerekir. Öğrenme ortamında yani sınıfta öğrencilerin belli bir düzene uyması gerekir.

Sınıf yönetiminin en önemli ögesi öğretmendir (Ağaoğlu, 2019). Öğretmenin insani ve mesleki yönden sahip olduğu özellikler olumlu bir sınıf iklimi oluşturulmasındaki en önemli unsurların başında gelir (Turan, 2020). Öğretmenin sınıf yönetiminde başarılı olması için iyi

bir iletişime sahip olması, mesleki alan bilgisine hâkim olması gerekir. Etkili bir sınıf yönetimi için öğretmenin kendine özgü stratejileri olmalıdır. Öğretmen sınıfta düzeni sağlamak için sınıf kurallarından, sınıf rutinlerinden yararlanır. Dersin zamanını çalan durumları en aza indirmek için çabalar. Böylelikle zamanını boşa değil öğrenmeye ayırmış olur.

Geleneksel eğitim sisteminde öğretmen aktif iken öğrenci pasif konumdadır. Bu sistemde öğretmenin otorite kuran, katı sınıf kuralları oluşturan ve öğrenciyi edilgen gören bir anlayışa sahip olduğu görülür. Çağdaş eğitim anlayışında ise öğrencinin merkezde olması, öğretmenin rehberlik eden, yol gösteren rolünde olması beklenir. Öğretmen öğrenme ortamını düzenler, öğrencinin isteklerini dikkate alır.

2.2.Sınıf Yönetiminin Boyutları

Etkili bir sınıf yönetimi sağlamak için sınıf yönetiminin boyutlarının da bilinmesi gerekir (Arslan, 2019). Her boyutun birbiriyle bağlantısı bulunmaktadır. Sınıf yönetimi boyutlarını ele alırken sınıfta olan biten her şeyi ele alabiliriz (Uğurlu, 2018). Sınıf yönetimi genel olarak beş boyutta incelenmektedir (Başar, 2016):

2.2.1. Fiziksel Ortama İlişkin Düzen

Sınıf yönetiminin fiziksel ortama ilişkin boyutunu sınıf düzeni oluşturmaktadır. Öğrencilerin sınıfta oturma düzeni, sınıfın ısısı, ışığı, temizliği, eğitsel materyaller sınıfın fiziksel düzeninin başlıca olanlarıdır (Arslan, 2019). Öğrenme ortamının hazır duruma getirilmesidir. Sınıfın fiziksel ortamı öğrenciyi rahat ettirecek, öğrenmeye istekli hâle getirecek şekilde olmalıdır (Başar, 2016).

2.2.2. Plan Program Etkinlikleri

Öğretmenin dersi planlı ve programlı şekilde yönetmesidir. Günlük ve yıllık plan yapması, öğrencilerin öğrenme özelliklerini belirlemesi, dersin durumuna göre kullanacağı yöntem ve teknikleri önceden bilmesi bu boyutta ele alınabilir. Öğretmenin durum tespiti yaparak öğrencilerin ve dersin geleceğine karar vermesi olarak da görülebilir.

2.2.3. Zaman Yönetimi

Okulda ve sınıfta geçirilen zamanın etkili ve verimli geçirilmesidir. Öğretmenin derse başlama, yoklama alma, ödev kontrolü yapma, konuyu anlatma, etkinlikleri başlatma, duyuru yapma gibi sınıf rutinlerini yönetim biçimidir (Sabancı, 2014). Bu sayede öğretmen ders süresini etkili kullanmış olacak ve öğrencilerin aktif öğrenme süreleri artacaktır.

2.2.4. İlişki Düzenlemesi

Öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci ilişkisinin düzenlenmesidir. Öğrencinin sınıf kurallarına uyma çabası, öğretmene sevgi ve saygı göstermesi, arkadaşlarına karşı

duyarlı olması gibi sınıf içi insan ilişkilerine dayanmaktadır (Yılmaz, 2019).

2.2.5. Davranış Boyutu

Öğrenci davranışlarının istenilen hedeflere ulaşması durumudur. Bu amaçla pozitif bir sınıf ortamı oluşturmak ve sınıfta öğrencilerin istenilen davranışları sergileyebilecek eğitim ortamı hazırlamak bu boyutta ele alınabilir. Öğretmen istenmeyen davranışların ortaya çıkmasını önceden engelleyerek gelecekte olabilecek sorunların önüne geçmiş olur. Öğrencilerin bu sayede olumlu davranış becerilerini öğrenmeleri sağlanır (Ünal, 2019).

2.3. Sınıf Yönetimi Yaklaşımları

Sınıf yönetiminin en önemli iki ögesi öğretmen ve öğrencidir (Baş, 2019). Sınıf yönetimi yaklaşımlarında öğretmenin tutumu belirleyici unsurdur. Öğretmenin aktif olduğu bir yaklaşım geleneksel yaklaşımı yansıtırken, öğrencinin aktif olduğu bir yaklaşım ise çağdaş yaklaşımı yansıtır.

2.3.1. Geleneksel Yaklaşım

Öğretmenin otoriter olduğu, ders esnasında öğretmenin bilgiyi aktardığı ve öğrencinin derse aktif olarak katılmadığı yaklaşım biçimidir. Sınıfta katı kural anlayışı hâkimdir. Öğretmen istenmeyen davranışın arkasındaki nedenlerle ilgilenmez, öğrencilerin kendisine itaat etmesini bekler. Öğrencinin söz sahibi olmadığı, sınıfta demokratik bir havanın olmadığı bir yaklaşım şeklidir (Ağaoğlu, 2019).

2.3.2. Çağdaş Yaklaşım

Geleneksel yaklaşımının aksine öğrencinin merkeze alındığı bir yaklaşım biçimidir. Bu yaklaşımda öğrenciler öğretmeniyle sürekli iletişim hâlinde. Öğretmen öğrencilere yol gösterir, danışmanlık yapar ve öğrencilerin de sınıfta söz hakkının olmasını önemser. Öğrenciler etkinliklerde aktif rol oynar. Bu yaklaşımda sınıfta demokratik bir hava oluşturulur ve öğrencilerin rahat edilmesi önemsenir (Aydın, 2019).

2.3.3. Tepkisel Yaklaşım

Sınıfta istenmeyen davranışa karşı verilen tepkiyi ele alan bir yaklaşımdır. Ödül-ceza bu davranışın temeline dayanır. Öğretmen sınıftaki istenmeyen davranışı ceza ile değiştirmeye çalışırken, olumlu davranışı ödül ile pekiştirir. Öğrencilerin davranışları hızlı bir şekilde tepki görür. Sınıf yönetimi konusunda bilgisi ya da deneyimi olmayan öğretmenler tarafından sıkça kullanılan bir yaklaşımdır (Arslan, 2019).

2.3.4. Önleyici Yaklaşım

İstenmeyen davranışın karşı öngöründe bulunarak ortaya çıkmadan engellenmesidir.

Dersin akışını bozacak, öğrencinin öğrenmesine engel olacak durumların önceden tedbir alınarak önlenmesidir. Bu yaklaşımda sınıf kurallarını oluşturmak önemli bir yere sahiptir. Çünkü sınıf kurallarını öğrencilere öğretmek, benimseten öğretmen istenmeyen davranışların önüne bu şekilde geçmiş olacaktır. Öğretmenin önceden plan yapması, sınıfı ve öğrencileri hakkında bilgi sahibi olup programını düzenlemesi bu yaklaşımla bağdaştırılabilir.

2.3.5. Gelişimsel Yaklaşım

Öğretmenin öğrencilerinin gelişim dönemlerini bilmesi ve yaşına uygun davranmasıdır. Bu yaklaşımda öğretmenin öğrencilerinin psikolojisine ve gelişim özelliklerine dair bilgi sahibi olması önemlidir. Bu sayede öğretmen davranışlarını ona göre düzenler, öğrenciye gelişim dönemine göre yaklaşır. Örneğin ilkokulda güzel yazı yazan öğrencinin defterine yıldız atmak ilkokul öğrencisinin hoşuna giderken, aynı durum lise öğrencisi için geçerli olmayabilir (Başar, 2016).

2.3.6. Bütünsel Yaklaşım

Sınıf yönetiminin bütün yaklaşımlarının bir arada kullanıldığı yaklaşım biçimidir. Öğretmen sınıfın durumuna göre yeri geldiğinde önlemsel yaklaşımı kullanırken, bazı zamanlarda tepkisel yaklaşımı da kullanabilir. En önemli tarafı bütün yöntemlerin iyi tarafının kullanılması ve öğrenci yararının göz önünde bulundurulmasıdır (Baş, 2019).

2.4. Sınıf Kuralları

2.4.1. Sınıf Kurallarının Tanımı

Kurallar deneyimlerle oluşturulmuş, bir amaç güden kararlar dizisidir. Toplumsal hayatta sosyal bir varlık olan insanların her alanda karşısına kurallar çıkmaktadır. Yaşamın her alanında var olan kurallara okulda ve sınıfta da ihtiyaç duyulur. Eğitim sistemi bireylere bilgi aktarırken aynı zamanda bireyleri toplumsal yaşama hazırlayarak olumlu yönde davranış değişikliği oluşturmayı amaçlar. Bu sayede bireyler toplum içinde yaşama alışkanlığı kazanarak toplumsal hayata hazırlanır (Demirkasımoğlu, 2015).

Sınıf yönetiminde uygulanacak stratejilerin ve başarının elde edilmesi sınıfta düzeni sağlayacak olan sınıf kuralları ile mümkündür. Öğretmenin sınıfta uyguladığı etkinliklerin, anlatımların sorunsuz şekilde ilerlemesi sınıfta kuralların işleyişi ile paralellik gösterir. Sınıf kuralları, öğrencilerin davranışlarına yön vermek amacıyla önceden belirlenen uyulması gereken ilkelerdir (Bayram, 2020). Sınıf kuralları ile öğrenciler hangi davranışların kabul edilebilir, hangi davranışının yanlış olduğunun farkına varır (Erdem, 2019).

2.4.2. Sınıf Kurallarının Önemi

Eğitim kurumlarının en özel mekânı olan sınıflarda toplumsal bir yaşam vardır. Öğrenciler öğretmenleri ve arkadaşları ile etkileşim hâlinde. Sınıftaki bu etkileşim ve iletişim dersin amaçlarına engel olmamalıdır. Bu engeli ortadan kaldıracak olan en önemli öğelerden biri sınıf kurallarıdır. Sınıf kuralları sınıfın lideri olan öğretmenin işini kolaylaştırırken, öğrenciler bu kurallar sayesinde kendilerinden nasıl bir davranış beklendiğini bilecektir. Sınıf kurallarını netleştiren ve kuralları öğretmek için zaman ayıran öğretmen öğrencilerini bilgili duruma getirecektir. Kuralları öğrenen öğrenci artık kendi yolunu çizecektir. Ya bu kurallara uyup uyum sağlayacak ya da uymayarak sorun çıkaracaktır (Tauber, 2007).

Sınıf kuralları tüm öğrencileri kapsadığı için tarafsızlık sağlar, öğretmenin bir hakem olarak gücünü artırır, ödül ve cezayı şahsi olmaktan çıkarıp kabul edilebilir hâle getirir (Başar, 2016). Sınıftaki kurallar bir taraftan düzeni sağlarken diğer taraftan yetkinin kabulünü, sorumluluk almayı, verilen emirleri izlemeyi ve öğrencileri toplumsal hayata, iş yaşamına hazırlayarak sosyal ve kültürel ortamın yeniden üretilmesine katkıda bulunur (Doyle, 1986'dan aktaran: Köktaş, 2009).

Sınıfta belirsizliğin olması kargaşaya neden olur. Sınıf kuralları sınıf içi davranışlardaki belirsizliği ortadan kaldırır. Öğrenciler sınıf kuralları ile kendisinden beklenen davranışların neler olduğu konusunda bilgi sahibi olur. Böylelikle öğrenciye istenmeyen davranış durumlarından önce kendisine çekidüzen verme fırsatını sunar.

Sınıfta kuralların olmayışı yapılan etkinliklerinden en asgari seviyede yararlanılmasına neden olur. Sınıfta kuralların olmaması veya uygulanamaması sınıf içi düzensizliğe, bireysel yönelimlere ve moralsizliğe neden olur. Öğrencilerin toplumsal yaşama uyumunu güçleştirir (Erdem, 2019). Sonuç olarak kurallar dersin hedeflere ulaşmasını sağlarken, bireyleri de iyi bir vatandaş olarak yetiştirmeye aracı olmaktadır.

Öğretmenin öğrencileri sınıf içinde nasıl yöneteceği, doğru davranışları onlara ne şekilde öğretmesi gerektiği ve yanlış davranışları nasıl kontrol altına alması gerektiği sınıf yönetiminde önemli bir ölçüttür. Özellikle kendi kendini yönetmede zorlanan öğrenciler için sınıf kurallarını öğrenmek, sınıf yönetimi ve davranış geliştirme açısından önemli bir durumdur (Kapalka, 2009). Bu bakımdan sınıf kuralları sınıf yönetiminin en önemli ögesidir.

2.4.3. Sınıf Kuralları Oluşturma

Öğretmenlerin sınıfta davranış standartları oluşturmaya çalışması dersin akışı ve amaçları açısından önemlidir. Davranış standartları oluşturmak için sınıfta öğrencilerin sınıf kurallarını öğrenmesi ve zamanla bu kuralları benimsemesi gerekir. Bu kuralları oluşturmak için öğrencinin en iyi şekilde anlayabileceği bir yöntem izlenmelidir. Kuralların uygulanabilir olması ve tüm öğrencilerin katılacağı şekilde konulması büyük önem arz etmektedir (Çınar,

2015).

Sınıf kurallarını belirlemek, anlaşılabilir vaziyete getirmek sınıf yönetimini etkileyen etmenlerdendir (Köktaş, 2009). Sınıf kuralları oluşturulurken öğrencilerin görüşleri mutlaka alınmalıdır. Bu sayede öğrencinin sınıf kurallarını benimsemesi daha kolay hâle gelecektir. Kurallar belirlenirken tartışma ortamı yaratılmalı, öğrencinin kuralların nedenini anlaması sağlanmalıdır. Öğrencinin kurallara uyulmadığı takdirde ne tür sonuçların ortaya çıkacağını görmesi gerekir. Böylelikle öğrenciler kuralları daha kolay kabul edecektir.

Öğretmenin öğrenciler ile birlikte kuralları belirledikten sonra kuralları yazılı duruma getirmesi beklenir. Kuralları belirlerken olumlu bir dil kullanılır. Genel ifadeler içeren kural olmasına dikkat edilmelidir. Birbirine benzeyen veya kural oluşturma özelliklerine uymayan kurallar öğrencilerin de görüşleri alınarak elenmelidir (Uğurlu, 2018).

Oluşturulan kural listesinin sınıfın görünür bir yerine asılması gerekir. Bunun yanında kuralların değiştirebileceği de unutulmamalıdır. Öğrencinin çevresinde, okulda ve sınıfta meydana gelen birtakım değişimler öğretmenin sınıf kurallarında değişiklik yapmasına neden olabilir (Köktaş, 2009). Sınıf mevcudunun artması ya da azalması, sınıfın fiziki yapısının değişmesi, sınıfta özel durumu olan öğrencilerin olması gibi örnekler zamanla sınıf kurallarında değişiklik olabileceğini gösterir. Bu gibi durumlarda öğretmen nedenleriyle birlikte sınıf kurallarında değişiklik yapacağını yine öğrencilerle birlikte değiştirmelidir.

Öğretmenin, sınıf kuralları oluşturulduktan sonraki amacı sınıf kurallarını öğrencilere benimsetmeye çalışmasıdır. Sınıf kurallarının gerekliliğini öğrencilere açık ve net bir biçimde öğrencilere anlatmalıdır (Erdem, 2019). Öğrencilerin kuralları benimsemeye çalışmasını sağlayan öğretmen bu amaçla bir dizi etkinlik yapar. Öğretmen; kural ifadelerini örneklerle açıklar, kurallara uyan öğrencilerine geri bildirim verir, zaman zaman öğrencilere kuralları hatırlatır, özellikle kurallara uymanın getireceği olumlu sonuçları öğrencilere vurgular, kurallar konusunda tutarlı davranır.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumları yönetmeliğinin (İKY) 52. maddesinde öğrenciden beklenen davranışlar şu şekilde sıralanmıştır (URL, 2):

MADDE 52 – (1) Öğrencilerden;

- a) Okula ve derslere düzenli devam etmeleri ve başarılı olmaları,
- b) Okul personeline, arkadaşlarına ve çevresindeki kişilere karşı saygılı ve hoşgörülü davranmaları,
- c) Doğru sözlü ve dürüst olmaları,
- ç) İyi ve nazik tavırlı olmaları,
- d) Okulda yapılacak sosyal ve kültürel etkinliklere katılmaları,
- e) Kitap okuma alışkanlığını kazanmaları,
- f) Çevrenin doğal ve tarihî güzelliklerini, sanat eserlerini korumaları ve onları geliştirmek için katkıda bulunmaları,

- g) İy işler başarmak için çok çalışmaya ve zamana muhtaç olduklarını unutmamaları, geçen zamanın geri gelmeyeceğinin bilincinde olmaları,
 - ğ) Millet malını, okulunu ve eşyasını kendi öz malı gibi korumaları,
 - h) Sigara, içki ve diğer bağımlılık yapan maddeleri kullanmamaları ve bu maddelerin kullanıldığı ortamlardan uzak durmaları,
 - ı) Bilişim araçlarını kişisel, toplumsal ve eğitsel yararlar doğrultusunda kullanmaları,
 - i) Ülkenin birliğini ve bütünlüğünü bozan bölücü, yıkıcı, siyasi amaçlı etkinliklere katılmamaları, siyasi amaçlı sembol kullanmamaları, bunlarla ilgili amblem, afiş, rozet ve benzerlerini taşımamaları, bulundurmamaları ve dağıtmamaları, siyasi amaçlı davranışlarla okulun huzurunu bozmamaları,
 - j) Fiziksel, zihinsel ve duygusal güçlerini millet, yurt ve insanlık için yararlı bir şekilde kullanmaları,
 - k) Atatürk ilke ve İnkılâplarına bağlı kalmaları, bunun aksi davranışlarda bulunmamaları,
 - l) Yasalara, yönetmeliklere ve toplumun etik kurallarına, millî, manevi ve kültürel değerlere uymaları beklenir.
- (2) Uyulması gereken kuralların ve beklenen davranışların; derslerde, törenlerde, toplantılarda, rehberlik çalışmalarında ve her türlü sosyal etkinliklerde öğrencilere kazandırılmasına çalışılır.

Yönetmelikten de anlaşılacağı üzere öğrencilerden sadece ders düzenini aksatmayacak davranışlar değil ülkesine faydalı işler yapacak, toplumun değerlerini öğrenen bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Belirlenen bu davranışların benimsenmesi sınıf kurallarından geçmektedir. Bu anlamda sınıf kuralları sadece ders düzeni ve akışını sağlamakla kalmayıp öğrencilere demokrasi kültürünü öğretmek, topluma hazırlamak, ortak yaşam bilinci oluşturmak gibi birçok işlevsel yararları da bulunmaktadır.

2.4.4. Etkili Sınıf Kurallarının Özellikleri

Öğretmenin etkili bir sınıf yönetimi oluşturması için yapması gerekenlerden biri de iyi oluşturulması gereken sınıf kurallarıdır. Sınıf kurallarının etkili olması öğretmenin sınıf yönetimi becerisine kolaylık sağlarken, öğrencilerin de kuralları daha kolay benimsemesini sağlayacaktır. Öğretmen kuralları öğrencilere öğretirken kuralların neden gerekli olduğunu öğrencilere açıklamalıdır. Böylelikle öğrenciler kuralların mantığını kavrar ve benimseyebilir (Bicard, 2000). Etkili bir sınıf kuralları için öğrencilerin katılımı sağlanmalı, değerlere uygun, okul kuralları ile uyumlu, uygulanabilir ve değişebilen, öğrenmeye uygun, yeterli sayıda, açık ve anlaşılır, kapsayıcı, iyi zamanlanmış ve gözlemlenebilen olmalıdır (Kurt, 2021). Etkili bir sınıf kuralı mantıklı, amaçlara ve yaşa uygun şekilde oluşturulmalıdır (Lyons, Ford ve Slee, 2014).

Sınıfta kural oluştururken en önemli adımlardan bir tanesi kuralları öğrencilerle birlikte belirlemektir. Kuralların öğrencilerle birlikte belirlenmesi öğrencilerin kurallara sahip çıkmasını sağlar. Sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte belirlenmesi öğrencilerde aynı zamanda demokrasi kültürünün gelişimine de katkı sağlar. Öğrencilerde kurallara ilişkin

aidiyet duygusu oluşturur. Bunun yanında eęer ğretmen ğrencilerinin kural oluşturmada yeterli olgunlukta olduklarını dūřünmüyorsa ya da sınıf içi davranışlara yön verecek kuralları saptamada öğrencileri yeterli görmüyorsa kuralları kendisi de belirleyebilir (Aksoy, 2019). Öğrencilerin gelişim özellikleri kurallar konusunda bilgi sahibi olmasını ya da ngörölü olmasını engelleyebilir. Bu durumda ğretmen sınıfta tartışma ortamı yaratarak öğrencileriyle kuralları oluşturabilir.

Sınıf kuralları, öğrencilerin başkalarının haklarına saygı göstermesine dayanmaktadır. Öğretmenin sınıftaki öğretme hakkı, öğrencilerin öğrenme hakkı sınıf kuralları ile korunmaktadır. Sınıftaki kurallar, öğrencilere başkalarının haklarına saygı gösterilmesi gerektiğini gösterir ve kendisine de böylelikle saygı duyulmasını sağlar.

Sınıf kurallarının etkili olabilmesi için okul kuralları ile uyumlu olması gerekir (Helvacı, 2015). Okul kuralları daha genel bir yapıya sahiptir. Sınıf kuralları ise daha özel ve öğretmenin kendi özerkliğinde olan bir durumdur. Okuldaki disiplin politikalarını göz önünde bulunduran ğretmen, sınıf kurallarını da okul kurallarıyla paralel olacak şekilde düzenlemelidir. Aksi hâlde öğrenciler okul kuralları ve sınıf kuralları konusunda çelişkiye dūřebilir.

Sınıf kurallarının uygulanabilir olması öğrencilerin kurallara uyma düzeylerini de arttıracaktır. Kurallar oluşturulurken okulun ve çevrenin fiziki durumuna, dersin hedeflerine ve öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyine bakılarak hazırlanması uygulanabilir olmasını sağlar (Kurt, 2021). Öğretmenin uygulanması mümkün olmayan kuralları oluşturması öğrencilerde rehavete yol açacak, diğer kurallara uyma isteğini de azaltacaktır. Öğretmen kuralların öğrenciler tarafından uygulanmadığını fark ettiği anda oluşturulan kuralı tekrar dūřünmeli, eęer şartlar kuralın uygulanmasını güçleştiriyorsa kuraldan vazgeçmelidir. Bu durum kuralların esnek olabileceğini gösterir. Yeni oluşan durumlar, sınıftaki bireysel farklılıklar kurallarda esneklik yapılabileceğini gösterir.

Sınıf kuralları öğrenmeye katkıda bulunacak şekilde düzenlenmelidir. Kural oluşturmada nihai amaç öğrencilerin derste öğrenmesini engelleyecek durumların ortadan kaldırılmasıdır. Sınıfta kuralların katılım sağlanarak oluşturulması öğrencilerin dūřünme becerilerine katkıda bulunacak, demokratik yönlerini geliştirecektir.

Sınıf kurallarının yeterli sayıda olması gerekir çünkü fazla olan kuralların öğrenilmesi ve hatırlanması güçtür. Ayrıca kurallar ne kadar çok olursa denetleme imkânı da o şekilde artar. Bu bakımdan kurallar genel bir ifade ile oluşturulmalıdır. Böylelikle uygun sayıdaki kurallar hem öğrencilerin kurallara uymasını kolaylaştıracak hem de öğretmenin kuralları denetleme görevi kolaylaşacaktır. Kuralların dört ya da altı arasında olması beklenir. Kuralların fazla olduğu sınıf katı bir sınıf olarak görülür ve öğrenciler kuralları hatırlamakta zorlanabilir (Garrett, 2014).

Sınıf kurallarının ifade ediliş biçimi açık ve anlaşılır olmalıdır. Kurallar başka yoruma gerek kalmaksızın net ifade edilmelidir. Kuralların açık, net ve basit bir şekilde ifade edilmesi öğrencinin kendisinden ne beklediğini kolay bir şekilde anlamasına neden olur. Sınıf kuralları ifade edilirken olumlu bir dil kullanılmalıdır. Kullanılan olumsuz ifadeler öğrencide o davranışların sürekli yapıldığı hissini uyandırır (Yavuz, 2020). Bu bakımdan olumlu ifade edilen kural cümlesi öğrenciyi olumlu davranışlara yönlendirir.

Sınıf kurallarını eğitim-öğretim yılının ilk günlerinde belirlemek öğretmene sınıfta etkili zaman yönetimi becerisi kazandırır (Eriçok, 2021). Öğretmenlerin ilk dersten itibaren sınıf kurallarını oluşturmaya başlaması sınıfta meydana gelebilecek olumsuz durumlara karşı önlem almasını sağlar. Özellikle ilkokulun ilk yıllarında daha önce kural ile karşılaşmayan öğrenci okula ve sınıfa uyum sağlama problemi yaşayabilir. Bu yüzden ilk zamanlarda öğretmen sınıf kuralları üzerinde durmalı, kurallar için geçen zamanı verimsiz görmemelidir. Bu yüzden ilk defa gireceği sınıfa hazırlık yaparak girmiş olması gerekir (Weisten, Romano ve Mignano, 2011). Okulun ilk günlerinde sınıf kurallarının öğretilmemesi öğrencilerin olumsuz davranışları öğrenmesine ve kuralları öğrenmede zorluk çekmesine neden olabilir. Kuralların öğrenilmesi, benimsenmesi belli bir süre zarfında meydana gelmektedir. Bu bakımdan öğretmenler kuralları öğrencilere sık sık hatırlatmalı, olumlu davranışları pekiştirmeli ve öğrenci velisinden destek almalıdır.

2.4.5. Genel Sınıf Kuralları

Sınıf içinde öğrenciden uyması beklenen birtakım kurallar vardır. Sınıf kuralları bulunduğu okulun, sınıfın, çevrenin şartlarına göre değişebilir. Her ne kadar değişkenlik gösterse de sınıf kurallarından bazıları şunlardır (Uğurlu, 2018):

- Derste söz hakkı isteyerek konuşalım.
- Dersimize zamanında girelim.
- Sınıfımızı temiz ve özenli kullanalım.
- Dersten önce araç ve gereçlerimizi hazır hale getirelim.
- Arkadaşlarımıza nazik ve saygılı davranalım.
- Öğretmenimiz ders anlatırken onu dikkatle dinleyelim.
- Sınıfımızın eşyalarını özenle kullanalım.
- Derse önceden hazırlanalım.
- Sınıf arkadaşlarımızla işbirliği içinde çalışmalar yapalım.
- Zil çaldıktan sonra öğretmenimizi derse hazırlıklı olacak şekilde bekleyelim.

Öğretmen gerekli gördüğü takdirde bu kurallara eklemeler yapabilir ya da gereksiz gördüğünü çıkarabilir.

2.5. Sınıf Kurallarını Öğretme ve Uygulama

Sınıf kurallarını oluşturduktan sonra öğrencilere bu kuralları öğretmek ve benimsetmek gerekir. Öğretmen kuralların öğretilmesinden ve benimsetilmesinden sorumludur. Bu amaçla kurallar da ders kazanımında olduğu gibi belirli bir yöntem ve teknikle öğretilmelidir. Kurallar öğretilirken “söyleme, gösterme, kontrol ve yeniden gösterme” olmak üzere üç aşamalı bir öğretim sürecinin gerekli olduğu belirtilir (Wolfgang, 1996’dan aktaran: Aksoy, 2019).

Söyleme aşamasında öğretmen kurallardan bahseder ve kuralları gerekçeleriyle birlikte öğrencilere anlatır. Kurallara uyulmamasının sınıfta ne tür olumsuzluklar yaratacağını söyler. Örneğin, ders esnasında biriyle konuşmanın öğretmenin dikkatini dağıtacağını ve dersi dinleyen diğer öğrencilerin de rahatsız olacağını öğretmen öğrencilere anlatır.

Gösterme aşamasında öğretmen kuralları göstererek ya da tiyatro hâline getirerek öğrencilerin öğrenmesini sağlar. Örneğin; izin almadan konuşmama kuralını bütün sınıfa dramatize edilerek öğretilmesi sağlanır.

Kontrol ve yeniden gösterme aşamasında öğrencilere kuralları seçebilme becerisi kazandırılır. Bu aşamada öğrencilere doğru davranış seçtirilir ve öğretmen son olarak doğru davranışı öğrencilere gösterir.

Sınıf kurallarını öğretilirken kullanılan yöntemler ise şunlardır: Kukla oyunları, yanlış yol, torbadaki kurallar, kural oyunu, başarı antlaşması, posterler ve ödül (Jones ve Jones, 2001’den aktaran: Erdem, 2019).

Kukla oyunu, kuklaların davranışlarından hangilerinin yanlış olduğunu öğrencilerin tespit etmesi ve bu davranış üzerinde tartışmalarıdır. Öğrenciler doğru davranışı belirleyip kural tanımı yapabilir. Özellikle okulöncesi ve ilkokul çağı öğrencileri için uygun bir yöntemdir (Aksoy, 2019).

Yanlış yol, öğrencilerin rol yaparak yanlış bir davranış sergilemesi ve bu davranışı videodan izleyerek diğer öğrencilerle tartışmasıdır. Daha sonra doğru olan davranış gösterilir.

Torbadaki kurallar, kuralların bir kâğıda yazılıp torbanın içine konulması ve öğrencilerin torbanın içindeki kuralları çekerek tüm sınıfa kuralı tanıtmalarıdır.

Kural oyunu, sınıf kuralları oyun kartlarına yazılır ve numara verilir. Daha sonra kurallar söylendikçe öğrenci kendindeki sayıları kapatır.

Başarı antlaşması, öğrencilerin kural listesi oluşturduktan bu kurallara nasıl uyacağını ve uymak için hazırladığı planı mektup hâline getirip yazmasıdır.

Posterler, öğrencilerden kurallara uygun örnek davranışları gösteren poster yapmaları istenir. Bu posterler sınıfta uygun yerlere asılır.

Ödül, sınıf kurallarına uyan öğrencilerin ödüllendirilerek kuralları benimsetmeye çalışmaktır.

Öğretmen kuralları ne kadar öğretirse öğretsin sınıfta kurallara uymayan öğrencilerle mutlaka karşılaşacaktır. Bu bakımdan öğretmene kuralların uygulanması noktasında önemli görevler düşmektedir. Belirlenen kuralların uygulanması sürecinde öğretmen iyi bir gözlemci olmalı ve tutarlı davranarak kuralları kontrol etmelidir. Öğretmenin empatik tavrı sınıf içinde istenmeyen olayların gerçekleşmeden önlenmesini sağlar (Aydın, 2019). Öğrencilerin sınıf kurallarına uymaması halinde bu davranışlarının nedenlerini anlamaya çalışır. Öğretmen öğrencilerin sınıf kurallarına uyma düzeylerini arttırmak için tutarlı davranmalı, model olmalı, kuralları hatırlatmalı ve yaptırım uygulamalıdır (Aksoy, 2019).

Öğretmenin kuralların uygulanmasında tutarlı davranması, onun kuralların takipçisi olarak aynı yöntem ve tekniği kullanmasıdır. Bir öğrenciye kurala uymadığı için verilen bir ceza, başka bir öğrenciye de aynı kurala uymadığı için verilmezse öğretmen burada tutarsız davranmış olur. Bu tür durumlar öğrencide kafa karışıklığına neden olur. Zamanla öğrencilerin kurallara uyması güçleşir. Öğrenciler yaptığı davranışlarının sonucunda standart olarak kendilerini neyin beklediğini bilmelidirler. Aksi halde kurallar kabul görmez ve öğretmenin otoritesi zayıflamış olur. Öğretmen kuralların uygulanmasında adil ve katı olmalıdır, çünkü yapılan yanlış davranışta hoşgörölü davranmak doğru davranışa ulaşmada sıkıntılar yaratabilir (Partin, 2009).

Öğretmen sınıf kurallarını uygularken aynı zamanda rol model olmalıdır. Örneğin; öğretmenin öğrencileriyle iletişim kurarken kibar ve nazik olması öğrencilerine de arkadaşlarıyla iletişim kurarken nasıl davranılması gerektiği konusunda örnek teşkil edecektir (Sezer, 2018).

Öğretmenin kuralları sık sık hatırlatması öğrencilerin kurallara daha çok uymasına neden olacaktır. Özellikle ilköğretim çağındaki öğrencilere ve sınıfa yeni bir öğrenci geldiğinde kuralları benimsetmek amacıyla bu yöntem kullanılmaktadır. Böylelikle kuralların öğrencilerin zihninde yer etmesi daha kolay hale gelecektir.

Öğretmen kurallara uyulmaması durumunda bunun ne tür bir sonucu olacağını öğrencilere açıklamalıdır. Kurallara uymayan ve uymamakta ısrar eden öğrenciler için mutlaka yaptırım uygulanmalıdır (Erdem, 2019). Yaptırımlar istenmeyen davranışın hemen ardından yapılmalı, yapılan hataya uygun olmalı, hatayı düzeltici şekilde olmalı ve belirlenen sınıf kuralları ile ilişkili olmalıdır (Aksoy, 2019). Kurallara uyulmadığı takdirde yaptırım uygulanacağını bilen öğrencide sorumluluk duygusu gelişecektir (Teyfur ve Çelikten, 2014). Bununla birlikte öğretmen yaptırım uygularken öğrencilerin kişiliklerine de zarar verici durumlardan kaçınmalıdır.

2.6. Sınıf Kurallarını Etkileyen Etmenler

Sınıf kurallarının oluşturulmasında, geliştirilmesinde ve izlenmesinde kuralları etkileyen birçok etken vardır. Öğretmen, öğrencinin sorumluluk bilinci, aile, akran grubu, okul yönetimi ve rehberlik servisi sınıf kurallarını etkileyen etmenler olarak sayılabilir (Erdem, 2019).

2.6.1. Öğretmen

Öğretmenin öğrencilere yönelik tutumu, tavrı, düşüncesi sınıfın genel atmosferini etkilemektedir. Öğretmenin sahip olduğu bu özellikler sınıf kurallarının uygulanması ve benimsenmesinde de önemli bir durumdur. Etkili bir öğretmen sınıf kurallarının gereklerini düşünerek hareket eder. Kuralların öğretilmesinde sabırlı davranır, takibini sağlar.

Öğretmenin kişiliği sınıf kurallarının uygulanmasında etkilidir. Öğretmenin otoriter bir kişiliğe sahip olması, sınıf kurallarını yakın takip etmesine ve öğrencilerin kurallara sıkı sıkıya bağlı kalmasını istemesine neden olmaktadır. Sınıf içinde ilişkiler kurallar tarafından kontrol edilir ve farklı davranışlara müsaade edilmez. Otoriter bir öğretmenin olduğu sınıfta öğrenciler edilgendir ve katı kural anlayışı hâkimdir. Bu öğretmenlerin uyguladığı yaptırımlar da ağır olacaktır. Demokratik kişiliğe sahip öğretmenlerin sınıfında ise öğrencilerin özerk olduğu görülür (Teyfur ve Çelikten, 2014). Öğrenciler sorumluluk alarak, öz denetimlerini sağlar. Öğretmen sınıf içi etkinlikler için sınıf ortamını düzenledikten sonra öğrencilerin özgür bir şekilde etkinliklere katılımını sağlar. Demokratik kişiliğe sahip öğretmenler kurallar konusunda esnek davranır, öğrenci görüşlerine önem verir. Öğrenciler sınıfta kendilerini rahat hissederken, diğer taraftan kuralları da öğrenmiş ve benimsemiştir.

2.6.2. Öğrencinin Sorumluluk Bilinci

Sınıfın merkezindeki kişi öğrencilerdir. Öğrencilerin sınıf kurallarına karşı tutumları benliklerini, çevresini ve öğretmeni etkilemektedir. Sınıf kuralları konusunda sorumluluk duygusu besleyen öğrencinin kuralları benimsemesi de kolaylaşacaktır. Öğretmen kurallar konusunda öğrenciye yardımcı olmalı, hata yapan öğrencinin hatasının farkına varmasını sağlamalı ve doğru davranışlarını pekiştirmelidir.

2.6.3. Aile

Kurallar ilk olarak aileden öğrenilir. Ailesinden öğrendiği kurallar ile öğrenci okula gelir, fakat okulun toplumsal bir yer olması işi başka bir boyuta taşır. Ailenin kültürü, yaşam tarzı ile okuldaki kurallar uyumlayabilir. Bu zıtlıklar öğrencide kuralları anlamada ve benimsemede zorluk yaşatır. Öğretmen sınıf kuralları konusunda aile ile işbirliği yapmalıdır. Öncelikle oluşturulan kurallar veli ile paylaşılmalı ve kurallara uyulmadığı takdirde ne tür yaptırımların olacağı aile tarafından bilinmelidir. Öğretmenin veli ile olan iletişimi kuralların

uygulanmasını kolaylaştıracaktır. Öğretmen ve veli arasındaki iletişim bozukluğu ya da azlığı istenmeyen öğrenci davranışlarında öğretmenin işini zorlaştıracaktır. Kurallar konusunda bilgilendirilen veliler öğretmenin tavrının nedenini anlayacaktır. Bu bakımından özellikle ilköğretim çağında sık sık veli toplantıları yapılmalı, kurallar konusundaki aksaklıklardan veliler haberdar edilmelidir. Yapılan veli toplantılarında açık ve anlaşılır bir dil kullanılmalı, samimi bir ortam yaratılmalıdır.

2.6.4. Akran Grubu

Sınıf ortamında öğrenciler birbirlerinin akranıdır. Öğretmen kuralları öğretirken ve uygularken akran eğitiminden yararlanabilir. Öğrenciler çoğu zaman akranlarını örnek alır, onları taklit eder. Sınıfın sosyal yapısı gereği öğrenciler kurallara uyma ya da uymama konusunda akranlarıyla beraber hareket edebilirler. Öğretmen istenmeyen davranışlardaki toplu hareketin önüne akran öğrenmesiyle geçebilir. Arkadaşlarından olumlu davranışları gören bir öğrenci bu davranışı kendine örnek alır ve kuralları benimsemesi kolaylaşır.

2.6.5. Okul Yönetimi

Oluşturulan sınıf kuralları konusunda okul yönetimini bilgilendirmek ve desteğini almak öğretmenin işini kolaylaştıracaktır. Öğretmen ve okul yönetiminin işbirliği içinde olması kuralların tutarlı duruma gelmesini sağlar. Sınıfta oluşturmuş kuralların okul kurallarıyla paralellik göstermesi gerekmektedir. Aksi hâlde öğrencinin kafası karışmış olacaktır. Öğretmen bu zıtlığı önlemek için sınıf kurallarını okul yönetimiyle paylaşmalı, uyuşmayan kurallar için yeni bir yöntem aranmalıdır. Öğretmen belirli kuralların sürekli ihlali konusunda öğrenciyi okul yönetimine sevk edebilir. Bu tür durumların oluşabileceğinden hem öğrencilerin hem de velilerin haberdar edilmesi gerekir. Okul yönetimine sevk edilen öğrencilere uygulanacak yaptırımları öğretmen bilmeli ve sonuçlarını öğrenmelidir. Okul yönetimi de kurallar konusunda öğretmeni desteklemeli, öğretmen ile görüş alışverişi yapmalıdır.

2.6.6. Rehberlik Servisi

Okullarda bulunan rehberlik servisi öğrencilerin karşılaştığı sorunlara gizlilik, güven, kişi haklarına saygı çerçevesinde yardımcı olmaya çalışır (Erdem, 2019). Öğretmen sınıf kurallarının uygulanması noktasında karşılaştığı problemler konusunda rehberlik servisinden yardım alabilir. Böyle yaparak çözüme farklı bir bakış açısı kazandırılabilir. Rehberlik servisi de sınıf kurallarının benimsemesinde öğretmene yol gösterip, çözüm önerileri sunarak öğretmene yardımcı olacaktır.

2.7. Sınıf Kurallarının Yararları ve Sınırlılıkları

Sınıf yönetiminin en önemli öğelerinden olan sınıf kurallarının birçok yararı bulunmaktadır. Öncelikle sınıf kuralları sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesini ve istenilen davranışların sürdürülmesini amaçlar (Dulay, 2019). Öğretmenin sınıfta öğrenmeyi gerçekleştirebilmesi için sınıfta bir düzen oluşturması gerekir. Etkili sınıf kuralları bu konuda öğretmene yardımcı olacaktır. Sınıf kurallarını benimseyen, öğrenen sınıfta öğrenme daha etkili ve verimli şekilde gerçekleşir.

Sınıf kurallarının yararları öğretmen açısından değerlendirildiğinde, en önemlisi öğretmenin zamanı verimli kullanmasını sağlar. Eğer öğretmen sürekli öğrencileri uyarıp, ikaz ederse bu davranışları dersin işleyişini bozar ve öğretim zamanının boşa geçmesine neden olur. Öğretmenin öğretim vaktini sınıfı yönetmeye ve düzen oluşturmaya harcaması aynı zamanda ders performansını da etkiler. Olumsuz bir sınıf ortamı öğretmeni psikolojik olarak etkiler ve enerjisini alır. Öğretmenin öğrenme ortamını etkili hâle getirebilmesi için sınıf kurallarını devreye sokması gerekir. Sınıf kurallarını dönem başında belirleyen, öğrencilerin görüşünü alan ve kuralların takibini sağlayan öğretmen dersini verimli duruma getirir ve sınıfta olumlu bir öğrenme ortamı yaratır. Böylelikle hem öğretmenin işi kolaylaşır hem de mesleki yeterliliği artmış olur (Ata ve Uludağ, 2021).

Sınıf kuralları öğrenciler açısından incelendiğinde, öğrencilerin kendinden ne beklediğini bilmesi sınıfta davranışlarına yön vermesine neden olur. Öğrenciler sınıf içindeki davranışlarının doğru ya da yanlış olduğuna kurallar ile kanaat getirir. Bunun yanında arkadaşlarının yaptığı davranışlar hakkında da bilgi sahibi olur. Örneğin, evinde istediği gibi konuşan bir ilkökul birinci sınıf öğrencisi sınıf kuralları ile bu davranışını sınıfta yapamayacağını anlar. Sınıf kuralları ile öğrenciler bir arada yaşamayı öğrenir ve topluma uyum sağlar. Öğrencilerin sınıf kurallarını öğrenmesi ve benimsemesi sınıfta öğrenme etkinliklerinin de etkili geçmesine neden olur. Sınıf kurallarını bilmeyen ya da uymakta zorluk çeken bir öğrenci yaptığı davranışlarla arkadaşlarının da öğrenmesine engel olabilir. Bu yüzden sınıf kurallarını her öğrencinin mutlaka bilmesi ve önemsemesi gerekir. Sınıf kurallarının öğrenci açısından bir diğer faydası öğrencinin öz disiplin geliştirmesine yardımcı olmasıdır. Kurallar öğrencilere öz denetim yapma ve iyi seçimler yapma konusunda fırsatlar verir (Bilasa, 2021). Kurallara uygun davranışlar gösteren öğrenci bu durumu kendi davranışlarına aktarıp yaşamının bir parçası hâline getirir. Benimsenen sınıf kuralları öğrencilerin medeni davranış sergilemesini sağlar.

Sınıf kuralları okul kuralları ile paralellik gösterir. Sınıf kurallarını benimseyen bir öğrenci bu kuralları okul kuralları ile ilişkilendirir. Bu durum öğrencinin okul kurallarına uyumunu da kolaylaştırır.

Sınıf kurallarının yararları şu şekilde sıralanabilir (Arslan, 2020):

1. Kurallar tüm öğrencileri kapsadığından tarafsızlık oluşturur ve öğrencilerin bireysel isteklerinin önüne geçer.
2. Öğretmenin yetkisinin öğrenciler tarafından benimsenmesini sağlar.
3. Ödül ve cezanın herkes tarafından onaylanmasını sağlar.
4. Öğrenciler için değerlendirme ölçütü olur ve onlara belirli sorumluluklar yükler.
5. Öğretmenin işini kolaylaştırır ve sınıfta düzen oluşturur.
6. Kuralları bilen öğrenci kendisinden neler beklediğini bilir ve davranışlarında düzenlemeye gitmesine yardımcı olur.

Sınıf kurallarının uygulama süreci, kurallarda sınırlılık oluşturabilir. Kuralların aşırı katılıkla izlenmesi tekdüzelik ve can sıkıntısı oluşturur (Başar, 2016). Öğretmen kuralları izlerken kurallara alışmaya çalışan öğrencilere esnek davranabilir. Öğretmenin burada amacı kuralları öğrenciye benimsetmeye çalışmasıdır. Sıkı kurallar öğrenciyi okuldan soğutabilir, bu yüzden öğretmen yeri geldiğinde alışma sürecinde öğrenciye esnek davranmalıdır. Kuralların sıkı uygulanması sınıfta öğrenci psikolojisini de etkilemektedir. Olumlu bir sınıf iklimi için öğrencinin kendini rahat hissetmesi gerekir. Öğrencilerin düşüncelerini ve fikirlerini rahatça ifade etmeleri sınıfın moral düzeyini de yükselterek etkili bir öğrenme ortamı yaratır. Bu noktada öğretmenin kuralların iyi bir öğretim için bir araç olduğunu unutmaması gerekir.

2.8. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde sınıf kuralları ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

2.8.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Öncü ve İra (2016) tarafından bir uygulama modeli olarak sınıf içi kurallar ile yaşama yönelik değerler kazandırma başlıklı makalede öğretmenlerin sınıf içi disiplin modellerine hâkim olmaları, iletişim becerileri ve çağdaş yaklaşımlı stratejiler oluşturmalarının öğrencilerin gelecekte mutlu bir toplum inşa etmesi noktasında önem arz ettiğini söylemişlerdir.

Karabay ve Asi (2015) yaptıkları çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin kullandıkları sınıf kuralları ve çocukların kurallara ilişkin farkındalık düzeylerini araştırmışlardır. 30 okul öncesi öğretmeni ve 300 okul öncesi öğrencisi ile yapılan nitel araştırma çalışmasında öğrencilerin sınıf kurallarına ilişkin görüşleri ile öğretmenlerin sınıf kurallarına ilişkin görüşleri karşılaştırılmıştır. Buna göre öğretmenler kurallara uyulmadığı zamanlarda olumlu tutum sergilediklerini söylerken, öğrenciler ise öfkelenme ve

cezalandırma gibi olumsuz tavırlar sergilediklerini belirtmişlerdir.

Ünlü ve diğerleri (2014) yaptıkları çalışmayla kurallara uyum konusunda sınıf genelinde olumlu davranış destek planının etkisini incelemişlerdir. Araştırma 3. Sınıfta öğrenim görmekte olan 34 ilkokul öğrencisiyle yapılmıştır. Buna göre olumlu davranışı desteklenen öğrencilerin, sınıf kurallarına uyma davranışının arttığı görülmüştür.

Çetin (2013) sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri adlı araştırmasında farklı illerden 37 sınıf öğretmeni ile çalışmıştır. Bu çalışmada öğretmenler istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili en çok sınıf kurallarına uymamak davranışını sorun olarak belirtmişlerdir. Öğretmenler ceza ve ödül vermenin en çok kullandıkları çözüm olduğunu söylemişlerdir.

Turhan ve Yaraş (2013) tarafından yapılan çalışmada ise ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin ve öğretmenlerinin öğretmen, disiplin, müdür, sınıf kuralları, ödül ve ceza kavramlarına ilişkin metafor algıları incelenmiştir. 50 sınıf öğretmeni ve 110 öğrencinin katıldığı nitel araştırma çalışmasında öğrenciler sınıf kurallarını zorunlu, koruyucu ve denge sağlayıcı olarak görürken öğretmenlerin ise düzenleyici ve düzeltici olarak gördükleri yapılan çalışmada anlaşılmıştır.

Kaya (2012) yaptığı çalışmada okul öncesi eğitimde sınıf kurallarının oluşturulması ve uygulanması süreçlerini ele almıştır. 231 okul öncesi öğretmeni ile yapılan çalışmada oluşturulan sınıf kurallarının kaynağının hem öğretmen hem de öğrenci olduğu sonucuna varılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf kurallarını olumlu şekilde ifade ederken arkadaşlarına zarar vermemeye dayanan kural koydukları tespit edilmiştir. Bunun yanında kuralları oluştururken herhangi bir zorlanma yaşamadıkları ve aileden gelen zorluklar yaşadıkları görülmüştür.

İnce (2011) tarafından sınıfta istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin disiplin uygulamalarıyla ilgili ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin görüşleri incelenmiştir. Bu çalışmaya göre ailelerin gelir düzeyi yükseldikçe öğrencilerin çağdaş disiplin modellerini benimseme düzeyi artmıştır. Sınıf mevcudunun ve anne baba meslek grubunun öğrencilerin disiplin uygulamaları görüşlerini etkilediği görülmüştür. Özel okul öğrencilerinin devlet okulu öğrencilerine göre çağdaş disiplin modellerini daha çok benimsediği saptanmıştır.

Aktaş (2010) tarafından 355 sınıf öğretmeni ile yapılan çalışmada ilköğretim 1. kademe görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf kurallarının uygulanması ve değerlendirilmesine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Yapılan araştırma sonucunda öğretmenlerin kural oluştururken öğrenciler ile birlikte karar verdiği, kuralların günlük hayatla ilgili olmasına dikkat edildiği ve öğretmenlerin kuralları uygulamada esnek davranmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Alkaş (2010) yaptığı çalışmada ilköğretim öğrencileri arasındaki istenmeyen

öğrenci davranışlarını incelenmiştir. Yapılan çalışmada istenmeyen öğrenci davranışları kademeye, cinsiyete, birinci ve ikinci kademe öğrencilerinin bir arada ve ayrı eğitim görme durumuna göre anlamlı fark göstermektedir. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere, ikinci kademedeki okuyanların birinci kademedeki okuyanlara, bir arada eğitim gören öğrencilerin ayrı eğitim gören öğrencilere göre daha fazla istenmeyen davranış gösterdiği tespit edilmiştir. İkinci kademe öğrencilerinin birinci kademe öğrencileri üzerinde olumsuz bir etkiye sahip oldukları da araştırmaların sonuçları arasında yer almıştır.

Yılmazcan Dipi (2009) yaptığı çalışmada, ilköğretim 1, 2 ve 3. sınıf öğrencilerinin kural kavramı gelişimlerini incelemiştir. 405 öğrenci ile yapılan çalışmada kural bilincinin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal açıdan sınıflar bakımından henüz farklı olmadığı, ebeveyn eğitim düzeyinin kural bilinci gelişim düzeyinde önemli bir etkiye sahip olduğu ve ailelerin sosyo-ekonomik düzeyinin kural bilincinin oluşmasında farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Köktaş (2009) yaptığı çalışmada ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sınıf kurallarını benimseme düzeyini incelemiştir. 356 öğrenci ile yapılan çalışma sonucunda öğrencilerin amacını bildiği kuralları daha çok önemsendiği, temiz ve düzenli sınıflarda kurallara uymanın daha kolay olduğu, öğretmenin kurallara uymasının kendisini mutlu ettiği, önceden bildiği kurallara uymanın daha kolay olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Boyacı (2009) Türkiye’de öğrenim gören 37 ve Norveç’te öğrenim gören 36 öğrenciyle yaptığı çalışmada disipline, sınıf kurallarına ve kurallara uyulmadığında alınan cezalara ilişkin görüşleri karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Nitel araştırma yöntemiyle yapılan çalışmada Norveç’te eğitim gören öğrencilerin kurallara daha çok uyduğu görülürken ve kurallara uyulmadığında Türkiye’deki öğrencilerin ceza alırken Norveç’teki öğrencilerin sözlü olarak uyarıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kapucuoğlu Tolunay (2008) tarafından ilköğretim okulları birinci kademedeki görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarının görülme sıklığı ve bu davranışlara karşı kullandıkları baş etme yöntemlerini belirlemek amacıyla 20 ilköğretim okulunda 228 öğretmen ile araştırma yapılmıştır. Araştırma sonucunda hırsızlık yapmanın öğretmenler tarafından en az karşılaşılan davranış olduğu görülmüştür. İstenmeyen davranışlara karşı öğretmenler sözlü uyarı yapmayı en çok başvurdukları yöntem olarak belirtmişlerdir.

Balay ve Sağlam (2008) öğretmenlerin sınıf içi olumsuz davranışlara ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçladığı çalışmalarında 321 sınıf öğretmeni araştırmaya katılmıştır. Bu çalışmaya göre, karşıdakinin sözünü yarıda kesme en fazla gözlemlenen olumsuz davranış olmuştur. Öğretmenlerin sınıf içi olumsuz davranışlara ilişkin görüşleri, onların cinsiyetlerine, yaşlarına, okuldaki hizmet sürelerine ve öğretmenlik alanlarına göre

anlamli şekilde farklılık göstermemiştir. Buna karşın öğretmenlerin sınıf içi olumsuz davranışlara ilişkin görüşleri onların eğitim düzeylerine göre anlamli şekilde farklılık göstermiştir. Buna göre, ön lisans düzeyinde eğitim almış öğretmenlerin sınıf içi olumsuz davranışlara ilişkin görüşleri, lisansüstü eğitim almış olanlardan daha yüksek bulunmuştur.

Onur (2008) tarafından yapılan araştırmada, ilköğretim ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerine okul ve sınıf kurallarının hayat bilgisi dersi programı çerçevesinde drama tekniği ile öğretiminin öğrenmede kalıcılığa etkisi araştırılmıştır. 56 öğrencinin katıldığı araştırmanın sonucunda drama tekniği ile öğretimin kalıcı etkisi olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun yanında öğrencilerin okul ve sınıf kurallarını drama tekniği ve düz anlatım yöntemi ile öğrenmeleriyle sınıf seviyeleri arasında anlamli farklılaşmalar bulunamamıştır. Drama tekniğinin öğrenmede kalıcılığı arttırmada geleneksel yöntemlere göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Güleç, Bağçeli ve Onur (2008) öğretmen adaylarının sınıf kurallarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin görüşleri adlı araştırmalarında 90 öğretmen adayı ile anket formu kullanarak nicel araştırma yöntemiyle çalışmışlardır. Bu çalışmaya göre öğretmen adayları sınıf kurallarının öğrenciler ile birlikte belirlenmesini, kuralların yazılı ve sözlü olarak belirtilmesi gerektiğini, kuralları oluştururken ödül ve yaptırımının da belirlenmesi gerektiğini ağırlıklı olarak belirtmişlerdir.

Mursal (2005) çalışmasında ilköğretim okullarındaki 5. sınıf öğrencilerinin sınıf içinde istenmeyen davranışlar göstermelerine neden olan öğretmen davranışlarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerini belirlemek amacıyla 200 öğretmen ve 603 öğrenci ile çalışmıştır. Araştırmanın sonucunda sosyal beceri yetersizliğinden kaynaklanan ve öğrenciyi istenmeyen davranışa götürecek davranışların öğrenciyle alay etmek, öğrencileri kıyaslamak, sınıf kurallarını uygularken tutarsız davranmak davranışlarının olduğu saptanmıştır. Öğretimle ilgili beceri yetersizliğinden kaynaklanan öğretmen davranışlarında ise ders ve sınıf amaçlarını öğrencilere anlatmada başarısız olmanın, dersin konusuna yeterince hâkim olamamanın ve sınıf ortamında disiplin sağlanmadan ders anlatımı en önemli nedenler olarak gösterilmiştir.

Günay (2005) tarafından yapılan araştırmada, 210 sınıf öğretmeni ile ilköğretim birinci kademedeki görev yapan öğretmenlerin sınıf kurallarını oluşturmada ve uygulamada karşılaştıkları güçlüklerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin sınıf kurallarını oluştururken zorlanmadıkları, fakat uygulamada zorluk çektikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar, kalabalık sınıflar, kurallara yaptırım bulma gibi nedenlerin öğretmenler tarafından güçlük olarak görüldüğü araştırmada belirtilmiştir.

Kalaycı (2005) yaptığı çalışmada, ilköğretim okulu öğrencilerinin okul ve sınıflarında

hangi durumları problem olarak algıladıkları saptamıştır. 180 öğrenci ile yapılan nitel araştırma çalışmasında öğrenciler arkadaşları arasındaki iletişimsizliği birinci en önemli problem olarak algılarken, sınıf içi kurallara uyulmamasını da ikinci en önemli problem olarak görmüşlerdir.

Şahin (2002) yaptığı çalışmada etkili sınıf yönetimi için kurallar oluşturmada pozitif disipline dayalı bazı öneriler sunmuştur. Çalışmaya göre, sınıf kurallarının öğrenciler tarafından benimsenmesi için öğretmen ve öğrenci etkileşiminin ön planda tutulması gerektiği vurgulanmıştır. Bununla birlikte sözel olmayan ifadelerin öğrenci tarafından anlaşılması kuralların uygulanmasında devamlılığı sağlayan bir başka etken olarak belirtilmiştir.

Sadık (2000) yaptığı çalışmada ilköğretim birinci aşama sınıf öğretmenlerinin sınıfta gözlemledikleri problem davranışları araştırmıştır. 19 farklı okul ve 321 sınıf öğretmeni ile yapılan çalışmada öğretmenler kişiye ve eşyaya zarar vermeyi problem davranış olarak görmüşlerdir. Hırsızlık ise öğretmenlerin en ciddi gördüğü problemli davranış olmuştur. Öğretmenler her sınıfta ortalama 5 öğrenciyi sorunlu olarak görmüşler, problemli davranışları yönetmenin gereğinden fazla zaman harcamaya neden olduğunu belirtmişlerdir.

2.8.2. Yurtdışında Yapılan Çalışmalar

Aelterman, Vansteenkiste ve Haerens (2018) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin sınıf kurallarına karşı gelmeleri ve kuralları içselleştirme bağıntılarını, kendi kaderini tayin teorisi perspektifinden incelemişlerdir. Çalışma 1006 öğrenci katılımı ile yapılmıştır. Çalışmanın sonunda öğrencilerin sınıf kurallarını anlamlı gördüklerinde ve kabul ettiklerinde daha uyumlu oldukları tespit edilmiştir.

Alter ve Haydon'un (2017) "Etkili sınıf kurallarının özellikleri: Literatür çalışması" başlıklı makalelerinde iki sonuca ulaşmıştır. Buna göre etkili sınıf kurallarının en önemli özelliği öğrencilere kuralları öğretmek ve kuralları olumlu ya da olumsuz olsun sonuçlara bağlamak olduğu belirtilmiştir.

Noviyanti ve Setyaningtyas (2017) yaptıkları çalışma ile sınıf kurallarıyla öğrenmede öğrenci katılımının etkisini ele almışlardır. Çalışmanın amacı öğrencilerin derse katılımında sınıf kurallarının etkisini belirlemek ve öğrencilerin derse katılımlarında sınıf kurallarının etkisini belirlemektir. Yarı deneysel olarak çalışılan makalede sınıf kurallarının uygulanması öğrencinin başarısını pozitif yönde etkilediği, öğrencinin öğrenmesinde kolaylık sağladığı tespit edilmiştir.

Rezaei ve Haghani (2015) yaptıkları araştırma makalesinde sınıf yönetimi tekniklerini ve sınıfı yönetmek için ipuçlarını konu edinmişlerdir. Çalışmaya göre en önemli

sınıf yönetimi tekniği olarak sınıf kurallarını öğrenenler yardımıyla uygulamak ve kuralları ona göre belirlemek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Malone ve Tietjens (2000) yaptıkları araştırma ile etkili sınıf kurallarının özelliklerini belirlemişlerdir. Buna göre kurallar mantıklı, anlaşılır ve tutarlı olmalı, istenen davranışa odaklanmalı, yeterli kadar olmalı, okul kültürüne uyumlu olmalı, olumlu ifade edilmeli ve okul çalışanlarını kapsamalıdır.

Boostrom (1991) tarafından sınıf kurallarının doğası ve işlevi adlı makale çalışmasında sınıf kurallarının anlamı ve işlevi üzerinde durmuştur. Buna göre öğrencilerin kuralları benimsemesinin sadece kısa vadeli davranışlarla değil kendileri ve dünyaları hakkında daha kapsamlı davranış değişiklikleri oluşturduklarını belirtmiştir.

Howard ve Norris (1994) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin benimsenen sınıf kuralları kaynaklarını, özelliklerini ve algılanan etkililiklerini araştırmışlardır. 128 öğretmenin katıldığı araştırmada öğretmenlerin %36'sının sınıf kuralları kaynağının öğretmenler olduğunu, %56'sının ise öğrenci ve öğretmenin birlikte kaynak oluşturduğunu söylemişlerdir. Sınıf yönetimi için ortalama kural sayısının 5 ile 6 arasında bulunduğu araştırmada öğretmenlerin yarısından fazlasının konuşma, etkileşim ve hareket çerçevesinde kurallar oluşturmuştur. Sınıf kurallarının yüzde yetmişi istenen davranışlar olarak ifade edilmiştir.

Alanyazındaki yurtiçi ve yurtdışı çalışmalar bütün olarak incelendiğinde yurtiçindeki çalışmalarda ağırlıklı olarak öğretmen görüşlerine yer verildiği, yurt dışındaki çalışmalarda ise daha çok kuralların etkisi üzerinde çalışıldığı görülmüştür. Bunun birlikte ilkökul öğrencilerine yönelik, sınıf kurallarını içeren çalışmaların sınırlı kaldığı görülmüştür.

III. BÖLÜM

3.YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde; araştırma modeli, araştırma grubu, verilerin toplanması, veri toplama araçları ve verilerin analizi başlıklarına yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeylerinin incelendiği bu araştırmada karma yöntem modeli tercih edilmiştir. Karma yöntem, araştırmanın problemini anlamak için hem nicel hem de nitel verilerin kullanıldığı ve verilerin daha sonra bütün haline getirilerek sonuçların ortaya çıkarıldığı bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Creswell, 2021). Bu sayede problem durumunun daha kapsamlı ve birden fazla boyutu ele alınabilir. Karma yöntem çalışmalarında her durumun nicel ve nitel boyutları yer almaktadır. Bu bakımdan gerçeği kapsamlı ve çok boyutlu ele almak istersek hem nicel hem de nitel bakımdan incelememiz gerekir. Böylelikle daha inandırıcı ve güçlü doğrulama sağlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Karma yöntemin kullanıldığı bu araştırmada araştırma deseni olarak ise açıklayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Açıklayıcı sıralı desende amaç ilk olarak nicel yöntem kullanılarak verileri toplamak daha sonra da bu verileri daha ayrıntılı olarak açıklamak için nitel yöntemi kullanmaktır (Creswell, 2021). Açıklayıcı sıralı desende nicel yöntem ile araştırmaya başlanır ve daha sonra bu nicel verileri açıklamak için nitel yöntem kullanılır. Bu desen ile ilk olarak nicel veriler toplanıp analiz edilir, nicel sonuçların neticeleri incelenerek nitel araştırma soruları hazırlanır, nitel araştırma sonuçları da analiz edilerek son aşamada çıkarımlarda bulunulur (Creswell, 2021).

Araştırmanın nicel kısmında tarama araştırması kullanılmıştır. Tarama araştırması bir grubun belirli bir özelliğini belirlemek, ne düşündüklerini öğrenmek amacıyla kullanılan nicel araştırma desenlerindendir (Büyüköztürk, Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2020). Bununla birlikte ilkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeylerinin nasıl oldukları yapılacak anket ile belirlenmeye çalışılmıştır. Tarama türü araştırmalarda genellikle anket kullanılmaktadır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2020).

Araştırmanın nitel kısmında ise olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Bu desen, bize bütünüyle yabancı gelmeyen fakat aynı zamanda da anlamını tam anlamıyla bilmediğimiz olguları araştırmak için kullandığımız nitel araştırma desendir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu çalışma ile ilkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını nasıl algıladıklarını ve ne düzeyde bildikleri derinlemesine anlamak için bu desen tercih edilmiştir. Nitel kısmında

öğrencilerin sınıf kuralları hakkındaki düşünceleri nedenleriyle birlikte öğrencilerden öğrenilmeye çalışılmıştır.

3.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma evrenini 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş ilinde 4. sınıfta öğrenim görmekte olan 177 kız, 182 erkek olmak üzere toplam 359 ilkokul öğrencisi oluşturmuştur. Örneklem seçilirken karma yöntem örnekleme çeşitlerinden sıralı karma yöntem örnekleme tercih edilmiştir. Bu örnekleme yönteminde olasılıklı ve amaçlı örnekleme yöntemlerinin belli bir sıra ile kullanılması söz konusudur (Teddle ve Tashakkori, 2020). Buna göre olasılıklı örneklem ile nicel boyutta, amaçlı örneklem ile de nitel boyutta çalışılmıştır. Olasılıklı örneklem kullanmadaki amaç temsil edilebilirliği en güçlü şekilde ortaya çıkarmak iken, amaçlı örnekleme ise amaç az sayıda durumdan çok sayıda ayrıntı elde etmektir (Teddle ve Tashakkori, 2020). Bu bakımdan örneklemin hesaplanabilmesi için çevrimiçi hesaplayıcı program kullanılmıştır (URL, 3). Hesaplama işleminde %95 güven düzeyi ve 0,05 güven aralığında 2328 ilkokul 4. sınıf öğrencisi evren olarak tanımlanmış ve örneklem sayısı 335 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca Teddle ve Tashakkori (2020) tarafından yapılan örneklem tablosu ile çalışmadaki örneklem sayısının yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bilgiler ışığında çalışmadaki örneklem sayısı ise 359 olarak belirlenmiştir. Çalışmada örnekleme dâhil olan öğrencilerin demografik bilgileri Tablo 1’ de gösterilmiştir.

Tablo 1. Anket Uygulanan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

	f	%
Cinsiyet	177	49,3
	Kız	
	182	50,7
	Erkek	
	359	100
	Toplam	

Çalışmanın nitel boyutunda ise 30 ilkokul 4. sınıf öğrencisi ile görüşmeler yapılmıştır. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğü belirlenirken herhangi bir kural bulunmamaktadır fakat örneklemin doyum noktasına ulaşması göz önünde bulundurulmalıdır (Teddle ve Tashakkori, 2020). Bu bakımdan örneklemin 30 öğrencide doyum noktasına ulaştığı görülmüştür. Öğrencilerin görüşme esnasında rahat olmalarını sağlamak amacıyla gerekli bilgiler verilmiş,

görüşmelerde öğrencilerin rahat etmesi sağlanmıştır. Katılımcılara ait bilgiler Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo.2 Nitel Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

		f	%
Cinsiyet	Kız	15	50
	Erkek	15	50
	Toplam	30	100

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri 2021-2022 eğitim-öğretim yılında toplanmıştır. Bu amaçla Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu Başkanlığından etik kurulu izni alınmıştır. Daha sonra Kahramanmaraş İl Milli Eğitim Müdürlüğünden uygulama izni alınmıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra anketi uygulamak üzere okullara gidilmiştir. Anket uygulanırken velilerin izninin olmasına dikkat edilmiştir. Anketi uygulamak için 7 okula gidilmiştir. Okul yöneticisi ve sınıf öğretmenleri ile görüşüldükten sonra uygun olan 4. sınıf öğrencilerine anket uygulanmıştır. Görüşmelerden önce öğrencilere araştırma hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırmanın nitel kısmında ise öğrencilere uygulanacak görüşme formu için 30 öğrenci belirlenmiştir. Bu öğrenciler aynı zamanda ankete de katılan öğrenciler arasından seçilmiştir. Görüşmelerden önce öğrencilere araştırma hakkında bilgi verilmiş ve rahat bir ortam sağlanmaya çalışılmıştır. Görüşmeler katılımcının bulunduğu okulda yapılmıştır. Öğrencilere etik ilkeler dâhilinde K1,K2,K3...gibi isimlendirme yapılmıştır.

3.3.1. Veri Toplama Araçları

Çalışmada iki tane veri toplama aracı kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılırken, nitel boyutunda ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

3.3.1.1. Sınıf Kurallarını Algılama Düzeyi Anketi

Çalışmanın bu kısmında araştırmacı nicel veriler oluşturmak amacıyla anket oluşturmaya çalışmıştır. Bu süreçte anket oluşturma aşamaları takip edilerek anket geliştirilmiştir. Buna göre problemi tanımlama, madde yazma, uzman görüşüne başvurma

ve uygulama yapma aşamaları izlenmiştir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2020). Problemi tanımlama aşamasında literatür taraması yapılmış, araştırmanın problemi net bir biçimde ortaya konulmuş ve problem alt problemlerle birlikte açık bir şekilde ifade edilmiştir. Madde yazma aşamasında ise öncelikle soru havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra hedef kitleden seçilen öğrenci grubuna açık uçlu sorular sorulmuş ve içerik analizleri yapılarak soru ifadeleri yapılmıştır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2020). Oluşturulan anket taslak formu için uzman görüşüne başvurulmuş ve 3 uzman görüşü alınmıştır. Buna göre 5'li likert tipi anket yerine çocukların gelişimine daha uygun olan 3'lü likert tipi anketin uygulanmasına karar verilmiştir (Adelson ve McCoachk, 2010). Bununla birlikte ankette yer alan ifadeler çocukların anlayabileceği şekilde düzeltilmiştir.

Anket ilk olarak 32 kişilik sınıfa uygulandıktan sonra öğrenci ve öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Daha sonra son düzeltmeler yapılarak toplamda 359 öğrenciye uygulanmıştır. Ankete ilişkin yapılan analiz sonucunda Cronbach Alpha değerinin 0.705 olduğu görülmüştür. Cronbach Alpha değerinin 0,60'tan yüksek olması anketin güvenilir olduğunu gösterir (Can, 2020). Buradan hareketle anketin güvenilir olduğu kabul edilmiştir. Anketin örneklem yeterliliğini görmek amacıyla Kaiser- Mayer- Olkin (KMO) testi analiz edilmiştir. KMO değerinin 0.60'tan yüksek olması beklenir (Büyüköztürk, 2020). Yapılan analiz sonucunda KMO değerinin 0.774 olduğu görülmüştür. Bu durumda, örneklemin analiz için yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.3.1.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Çalışmanın nitel kısmında araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formundaki sorular hazırlanmadan önce literatür taraması yapılmış, sınıf kuralları ile ilgili araştırmalar incelenmiştir. Soruların derinlemesine olmasına ve öğrencilerin gelişim düzeyine uygun olup anlaşılır olmasına dikkat edilmiştir. Hazırlanan sorular 2 uzman ve 3 sınıf öğretmenin görüşleri alınarak tamamlanmıştır. Görüşme soruları aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur:

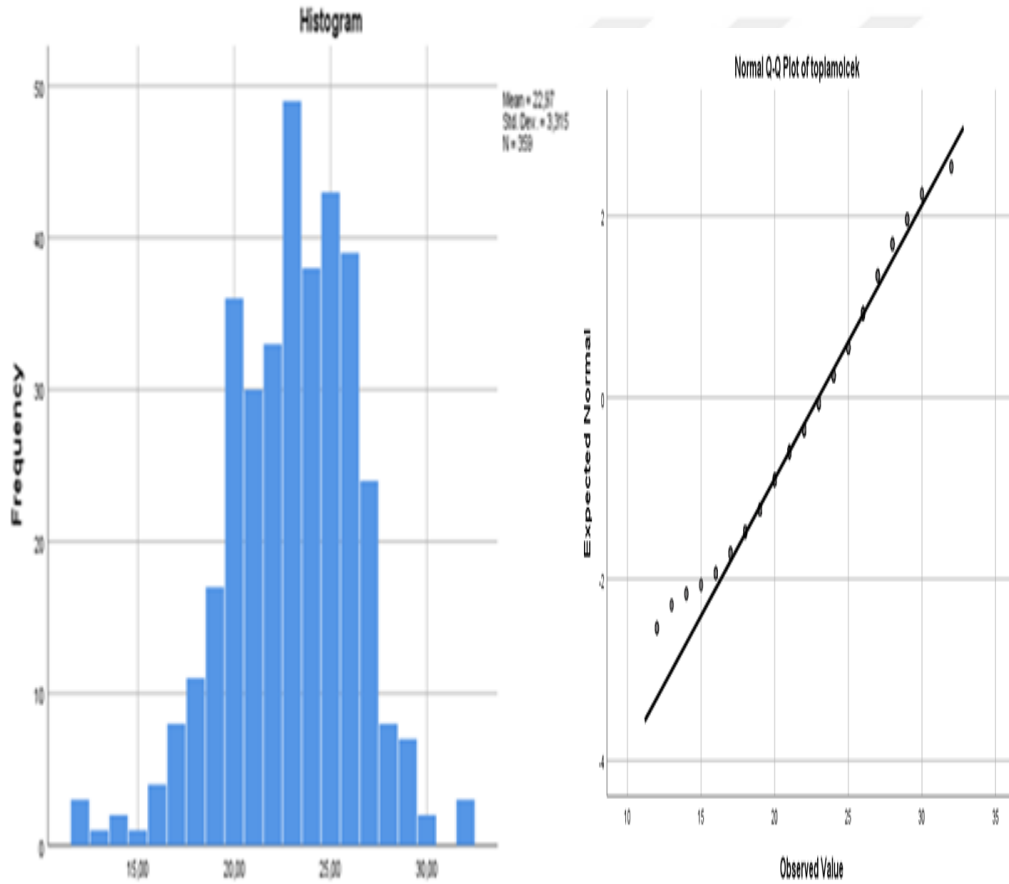
- 1- Sınıf kuralları denilince aklına neler geliyor? Açıklayabilir misin?
- 2- En önemli gördüğün sınıf kuralı nedir? Neden?
- 3- Önemsiz gördüğün bir sınıf kuralı var mı? Neden?
- 4- Yeni bir sınıf kuralı eklemek istesen bu ne olurdu? Açıklar mısın?
- 5- Uymakta en çok zorlandığın sınıf kuralı nedir? Neden?

6- Sence sınıf kuralları nasıl belirlenmelidir? Neden?

7- Sınıf kurallarına uymayan öğrencilere karşı öğretmen nasıl davranmalıdır? Neden?

3.4. Verilerin Analizi

Çalışmada araştırmacı tarafından kullanılan anket formundaki nicel veriler SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Toplanan verilerin analizinden önce normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Sınıf kuralları anketinin toplam puanlarının normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan histogram ve Q-Q plot analizleri aşağıda sunulmuştur.

Şekil 1. Toplam puanların histogramı ve Q-Q grafiği

Şekil 1’de gösterilen histograma bakıldığında çan eğrisi şeklini aldığı ve Q-Q grafiğinin ise 45 derecelik açı ile doğruya yakın dağıldığı görülmektedir. Histogramın çan şeklinde olması ve Q-Q grafiğinin 45 derecelik doğru üzerinde yakın olması verilerin normal dağıldığına kanıt olarak gösterilebilir (Büyüköztürk, 2020). Bu durum araştırmacının

verilerinin normal dağıldığını göstermektedir. Buna göre verilerin analizi için parametrik testler kullanılmıştır. Araştırma problemleri doğrultusunda öğrencilerin cinsiyet değişkeni göz önünde bulundurularak verilerin analizi için bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır.

Araştırmanın nitel kısmında ise yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorular 30 öğrenciye yöneltilmiş, öğrencilerin görüşleri Nvivo 11 programı vasıtasıyla içerik analizi yöntemi kullanılarak açıklanmaya çalışılmıştır. Bu yöntem ile benzer veriler belirli bir kavram etrafında toplanır. Daha sonra anlamlı bölümlere ayrılan verilerin neyi ifade ettiği kodlama aşamasıyla belirlenir. Kodların belirlenmesinin ardından kodları bir araya getirecek temalar oluşturulur (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Çalışmanın nitel analizinde belirtilen aşamalar takip edilmiştir.

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde ilkökul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeyleri, yapılan anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile analiz edilmeye çalışılmıştır. Öncelikli olarak nicel verilere ilişkin bulgular ele alınmış, daha sonra nitel veriler ile ilgili bulgular yer almıştır.

4.1. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarını Algılama Düzeyi Anketine İlişkin Betimsel Bulgular

“İlkokul öğrencilerinin sınıf kuralları algısı ne düzeydedir?” alt problemine ilişkin betimsel istatistikler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Maddeler	Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Toplam		$\bar{X}$	SS
	f	%	f	%	f	%	f	%		
1) Belirlenen bütün sınıf kuralları aynı öneme sahiptir.	108	30,1	74	20,6	177	49,3	359	100	2,19	0,87
2) Sınıf kuralları daha iyi öğrenmemizi sağlar.	32	8,9	89	24,8	238	66,3	359	100	2,57	0,65
3) Sınıf kuralları belirlenirken bizim de görüşümüz alınmalıdır.	45	12,5	70	19,5	244	68	359	100	2,55	0,70
4) Sınıf kurallarının çok olması gerekir.	151	42,1	145	40,4	63	17,5	359	100	1,75	0,73

Tablo.3 (Devamı)

5) Sınıf kurallarına uyan öğrenci ödüllendirilmelidir.	122	34	113	31,5	124	34,5	359	100	2,05	0,82
6) Öğretmen sınıfta olmadığı zaman sınıf kurallarına uymayabiliriz.	325	90,5	0	0	34	9,5	359	100	1,18	0,58
7) Kurallara uymayan öğrencileri öğretmenimize hatırlatmalıyız.	32	8,9	87	24,2	240	66,9	359	100	2,57	0,65
8) Kurallara uymadığımızda ailemizin de haberi olmalıdır.	90	25,1	110	30,6	159	44,3	359	100	2,19	0,81
9) Ceza almaktan korktuğum için sınıf kurallarına uyarım.	150	41,8	79	22	130	36,2	359	100	1,94	0,88
10) Belirlenen sınıf kuralları değişmemelidir.	87	24,3	111	30,9	161	44,8	359	100	2,20	0,80
11) Arkadaşım sınıf kuralına uymazsa ben de uymayabilirim.	342	95,2	1	0,3	16	4,5	359	100	1,09	0,41
12) Öğretmenim de sınıf kurallarına uymalıdır.	57	15,9	86	24	216	60,2	359	100	2,44	0,75
Sınıf Kurallarına Uyma Düzeyi Genel Toplam							359	100	2,34	0,23

Tablo 3 incelendiğinde ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin “Belirlenen sınıf kuralları aynı öneme sahiptir” maddesini “katılıyorum” (%49,3), “Sınıf kuralları daha iyi öğrenmemizi sağlar” maddesini “katılıyorum” (%66,3), “Sınıf kuralları belirlenirken bizim de görüşümüz alınmalıdır” maddesini “katılıyorum” (%68), “Sınıf kurallarının çok olması gerekir” maddesini “kısmen katılıyorum” (40,4), “Sınıf kurallarına uyan öğrenci ödüllendirilmelidir” maddesini “katılıyorum” (%34,5), “Öğretmen sınıfta olmadığı zaman sınıf kurallarına uymayabiliriz” maddesini “katılmıyorum” (%90,5), “Kurallara uymayan öğrencileri öğretmenimize hatırlatmalıyız” maddesini “katılıyorum” (%66,9), “Kurallara uymadığımızda ailemizin de haberi olmalıdır” maddesini “katılıyorum” (%44,3), “Ceza almaktan korktuğum için sınıf kurallarına uyarım” maddesini “katılmıyorum” (%41,8), “Arkadaşım sınıf kurallarına

uymazsa ben de uymayabilirim” maddesini “katılmıyorum” (%95,2), “Öğretmenim de sınıf kurallarına uymalıdır” maddesini “katılıyorum” (%60,2) şeklinde ağırlıklı olarak ifade ettikleri görülmüştür.

Öğrenciler, ankette yer alan “Arkadaşım sınıf kurallarına uymazsa ben de uymayabilirim” maddesine katılmadıklarını en güçlü şekilde ifade ederken, “Sınıf kurallarına uyan öğrenci ödüllendirilmelidir” maddesinde görüş ayrılığına düşmüşlerdir. Öğrencilerin sınıf kurallarını algılama düzeyi anketine verdikleri genel cevapların olumlu yönde olduğu ($\bar{X}=2,34$) görülmektedir.

4.2. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarına Uyma Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Bulguları

“İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösteriyor mu?” alt problemine ilişkin yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Maddelerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Bağımsız Örneklem T-Testi

Sonuçları

Kurallar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
1) Belirlenen bütün sınıf kuralları aynı öneme sahiptir.	Erkek	182	2,23	,863	,972	357	,332
	Kız	177	2,14	,879			
2) Sınıf kuralları daha iyi öğrenmemizi sağlar.	Erkek	182	2,56	,684	-,232	357	,816
	Kız	177	2,58	,617			
3) Sınıf kuralları belirlenirken bizim de görüşümüz alınmalıdır.	Erkek	182	2,49	,733	-1,630	357	,104
	Kız	177	2,61	,673			
4) Sınıf kurallarının çok olması gerekir.	Erkek	182	1,75	,725	,088	357	,930
	Kız	177	1,75	,742			
5) Sınıf kurallarına uyan öğrenci ödüllendirilmelidir.	Erkek	182	2,08	,816	1,916	357	,056
	Kız	177	1,92	,835			
6) Öğretmen sınıfta olmadığı zaman sınıf kurallarına uymayabiliriz.	Erkek	182	2,75	,750	1,675	357	,095
	Kız	177	2,86	,647			

Tablo.4 (Devamı)

7) Kurallara uymayan öğrencileri öğretmenimize hatırlatmalıyız.	Erkek	182	2,59	,655	,576	357	,565
	Kız	177	2,55	,646			
8) Kurallara uymadığımızda ailemizin de haberi olmalıdır.	Erkek	182	2,20	,825	,262	357	,793
	Kız	177	2,18	,798			
9) Ceza almaktan korktuğum için sınıf kurallarına uyarım.	Erkek	182	2,01	,898	1,454	357	,147
	Kız	177	1,87	,863			
10) Belirlenen sınıf kuralları değişmemelidir.	Erkek	182	2,21	,816	,194	357	,846
	Kız	177	2,19	,798			
11) Arkadaşım sınıf kuralına uymazsa ben de uymayabilirim.	Erkek	182	2,91	,614	,592	357	,554
	Kız	177	2,90	,602			
12) Öğretmenim de sınıf kurallarına uymalıdır.	Erkek	182	2,45	,769	,335	357	,738
	Kız	177	2,42	,736			

*p <.05

Yapılan t testi sonucuna göre anketteki tüm maddelerde kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (p <.05). Genel olarak erkek öğrencilerin puan ortalamalarının kız öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Kız öğrencilerin puan ortalamalarının en yüksek olduğu ($\bar{X}=2,90$) madde ile erkek öğrencilerin puan ortalamalarının en yüksek olduğu ($\bar{X}=2,91$) madde (Arkadaşım sınıf kuralına uymazsa ben de uymayabilirim) aynı olduğu görülmüştür. Buna karşın en düşük ortalamaya sahip madde de ($\bar{X}=1,75$) erkek ve kız öğrenciler için aynı madde (Sınıf kurallarının çok olması gerekir) olmuştur.

Tablo 5'te ilkökul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeyi anketine verdikleri toplam puanın cinsiyet değişkeni açısından bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 5. Cinsiyet Değişkeni Açısından Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
----------	---	-----------	---	----	---	---

Tablo.5 (Devamı)

	Erkek	182	2,08	0,276			
					357	1,352	0,177
ort	Kız	177	2,04	0,278			

$p < 0,05$

İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeyi anket ortalamasının cinsiyet değişkeni açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız örneklem t-testine göre, kız öğrencilerle erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık [$t(357)=1352$; $p > 0,05$.] olmadığı görülmüştür. Erkek öğrenciler ile kız öğrencilerin puan ortalamaları da birbirine yakın bulunmuştur.

4.3. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kuralları Tanımına İlişkin Görüşleri

“İlkokul öğrencilerinin sınıf kuralları tanımı nedir ve öğrenciler sınıf kurallarını nasıl ifade eder?” alt problemine ilişkin “Sınıf kuralları denilince aklına neler geliyor? Açıklayabilir misin?” sorusu öğrencilere yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği cevaplar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kuralları Tanımına İlişkin Görüşleri

Tema	Kategori	Katılımcı Kodu	Frekans(f)
Sınıf kuralları tanımı	Bilinen sınıf kurallarını söyleme	K2, K3, K4, K5, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K15, K16, K19, K20, K22, K23, K24, K25, K26, K27, K28, K29	22
	Uyulması gereken kurallar	K1, K6, K13, K1, K7, K21	6
	Sınıfta düzen oluşturma	K14, K18	2

Tablo 6 incelendiğinde ilkökul öğrencilerinin sınıf kuralları tanımını yaparken ağırlıklı olarak bilinen sınıf kurallarını söylediği görülmüştür ($f=22$). Öğrencilerin sınıf kurallarına ilişkin bir diğer tanımı ise uyulması gereken kurallar teması adı altında toplanmıştır ($f=6$). Bir diğer temaya ise sınıfta düzen oluşturma adı verilmiştir ($f=2$). İlkokul öğrencilerinin gelişim dönemleri dikkate alındığında tanım yapmaktan ziyade tanım örnekler ile açıklamayı tercih etmiştir. Öğrencilerin "Sınıf kuralları denilince aklına neler geliyor? Açıklayabilir misin?" sorusuna verdikleri cevap şu şekildedir:

"Sınıf kuralları denilince parmak kaldırarak konuşmak, yerlere çöp atmamak, ayağa kalkmamak kuralları aklıma geliyor." (K2)

"Sınıf kuralları denilince aklıma uyulacak görevler geliyor. Bu kurallar çiğnenmek için değil uymak için oluşturulduğunu düşünüyorum." (K1)

"Kurallı ve düzenli yaşama diyebilirim. Kurallar olmazsa sınıfımızda düzen olmaz ve bilgili olamayız." (K18)

"Sessiz olmak, akıllı durmak, ayağa kalkmamak, öğretmeni oturarak dinlemek kuralları geliyor." (K24)

"Uymamız gereken önlemler. Bu önlemlere uymazsak ceza alırız." (K17)

"Sınıfı düzene sokmak için yapılan şeyler." (K14)

"Sınıf eşyalarını özenli kullanmak, sınıfta koşmamak, sıraların üzerine çıkmamak, çöpleri yere atmamak, sınıfta bağırarak, öğretmen masasının etrafında koşmamak." (K26)

"Öğretmen gelene kadar öğretmeni beklemek. Çünkü öğretmen gelmezse yaralanabiliriz." (K3)

"Çöpleri yere atmamak. Arkadaşlarımıza ve öğretmenimize saygılı davranmak." (K11)

"Arkadaşlarımızla iş bölümü yapıp, tüm yükü bir kişiye yüklememek. Herkesin üzerine düşen görevleri yapması da denebilir." (K13)

4.4. İlkokul Öğrencilerinin Önemsediği Sınıf Kurallarına İlişkin Görüşleri

"İlkokul öğrencilerinin önemsediği sınıf kuralları nelerdir?" alt problemine ilişkin öğrencilere "En önemli gördüğün sınıf kuralı nedir? Neden?" sorusu sorulmuş ve alınan

cevaplar ile alt kategori oluşturularak Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. İlkokul Öğrencilerinin Önem Verdiği Kurallar ve Görüşleri

Tema	Kategori	Katılımcı Kodu	Frekans(f)
Önemli görülen sınıf kuralı	Öğretmeni sessizce beklemek	K19, K20, K21, K22, K24, K26, K28, K29, K30	9
	Çöpleri çöp kutusuna atmak	K6, K9, K14, K16, K27	5
	Parmak kaldırmadan konuşmamak	K1, K7, K8, K12	4
	Ders esnasında konuşmamak	K2, K4, K23, K25	4
	Derste öğretmeni dinlemek	K10, K3	2
	Sınıf nöbetçisi olmak	K11, K18	2
	Öğretmene saygılı davranmak	K15, K17	2
	Arkadaşlarının sözünü kesmemek	K5	1
	Kavga etmemek	K13	1

Tablo 7 incelendiğinde ilkokul öğrencilerinin en çok önem verdiği kuralın “öğretmeni sessizce beklemek” olduğu ($f=9$), daha sonra “çöpleri çöp kutusuna atmak” ($f=5$) kuralının önemsendiği görülmüştür. “Parmak kaldırmak konuşmak” ve “Ders esnasında konuşmamak” kuralları da öğrenciler tarafından önemsenen ($f=4$) kurallar olduğu görülmüştür. İlkokul öğrencileri önemsenen sınıf kurallarına ilişkin “En önemli gördüğün sınıf

kuralı nedir? Neden?” sorusuna şu şekilde görüşler bildirmiştir:

“Öğretmenimizi sessizce beklemeliyiz. Çünkü önemli olan öğretmen olmadığı zamanlarda iyi bir öğrenci olmak en önemli kuraldır.” (K21)

“Sınıf içinde kovalamaca oynamamalıyız. Çünkü sınıf bahçe kadar büyük değildir bu yüzden arkadaşlarımıza zarar verebiliriz.” (K24)

“Yerlere çöp atmamak çünkü kirli bir sınıfta ders işlemek güzel olmaz.” (K14)

“Parmak kaldırmadan konuşmak. Çünkü bu kuralın olmadığı zamanlarda sınıf çok gürültülü oluyor ve öğretmenimizin söyledikleri anlaşılmıyor.” (K1)

“Ders esnasında konuşmamak. Çünkü dersi anlayamam ve arkadaşlarım rahatsız olur.” (K2)

“Derste öğretmeni dinlemek. Eğer dinlemezsek bilgisiz kalırız ve iyi öğrenci olamayız.” (K3)

“Sınıfta nöbetçi olması. Çünkü sınıfta nöbetçi olmazsa sınıf savaş alanına döner.” (K11)

“Öğretmene saygılı davranmak. Çünkü öğretmenimiz bize her şeyi öğretir.” (K15)

“Arkadaşımızın sözünü kesmemek çünkü kesersek ona saygılı davranmış olmayız.” (K5)

“Arkadaşımıza vurmamak. Çünkü bu onun zarar görmesine neden olur ve onu üzer.” (K13)

“Bence önemli olan ders esnasında arkadaşımızla konuşmamak çünkü öğretmeni kızdırabilir ve dersi bölebiliriz.” (K4)

4.5. İlkokul Öğrencilerinin Olmasını İstemediği Kural ve Görüşleri

“İlkokul öğrencilerinin sınıfında istemediği kural var mıdır?” alt problemine ilişkin “Önemsiz gördüğün bir sınıf kuralı var mı? Neden?” sorusu sorulmuş ve alınan cevaplar ile kategori oluşturularak Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo.8 İlkokul Öğrencilerinin Olmasını İstemediği Kural ve Görüşleri

Tema	Kategori	Katılımcı Kodu	Frekans(f)
İstenmeyen Kurallar	Tüm kurallar önemlidir	K1, K3, K4, K6, K7, K8, K9, K10, K12, K13, K14, K15, K16, K17, K19, K20, K23, K24, K25, K26, K27, K28, K29, K30	24
	Koşmak	K2, K5, K21, K22	4
	Beden ve Oyun dersinde bahçede olmamak	K11	1
	Rozet Almak	K18	1

Tablo 8 'e bakıldığında ilkokul öğrencilerinin ağırlıklı olarak bütün kuralları önemsendiği ($f=24$) görülmüştür. Öğrenciler içinde, sınıf içinde koşmamak ($f=4$), beden ve oyun dersinde bahçede olmamak ($f=1$) ve rozet almak ($f=1$) kurallarının önemsiz olduğu görüşüne sahip olanlar da vardır. Öğrencilerinin önemsiz görülebilecek kurallara ilişkin görüşleri şu şekildedir:

“Hayır yok. Her kuralın kendi içinde önemli olduğunu düşünüyorum.” (K1)

“Bence sınıf kuralları önemsiz şeyler değildir. Çünkü hepsi de sınıfımızın yararına olan şeylerdir.” (K14)

“Yok, çünkü sınıf kuralları daha önceden planlandığı için bir amacı olur.” (K15)

“Hepsi önemlidir. Çünkü öğretmenimiz sınıf kurallarını belirler.” (K19)

“Hayır, bütün kurallar önemlidir. Önemli olmasa öğretmenimiz kuralı koymazdı.” (K24)

“Önemsiz gördüğüm bir sınıf kuralı yok. Kurallara uyarsak daha güzel ders dinleriz ve öğreniriz.” (K6)

“Sınıf içinde koşmak. Yavaş koşarsak bence sıkıntı olmaz.” (K2)

“Sınıf içinde koşmamak. Ben çok koşuyorum ama kimseye zarar vermiyorum.” (K5)

“Hava sıcak olduğu halde bedene çıkmamamız. Çünkü sürekli ders görmek yorabilir.” (K11)

“Yıldız sayımız on olunca rozet almak. Rozet sadece on yıldız toplayana değil başka kurallara da verilmeli.” (K18)

4.6. İlkokul Öğrencilerinin Sınıfında Görmek İstedığı Yeni Bir Kurala İlişkin Görüşleri

“İlkokul öğrencilerinin sınıflarında olmasını istediği yeni bir kural var mıdır?” alt problemine ilişkin “Yeni bir sınıf kuralı eklemek istesen bu ne olurdu? Açıklar mısın?” sorusu yöneltilmiş ve öğrencilerin verdiği cevaplar kategorilere ayrılarak Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. İlkokul Öğrencilerinin Yeni Bir sınıf Kuralına İlişkin Görüşleri

Tema	Kategori	Katılımcı Kodu	Frekans(f)
Eklenmek istenen kural	Öğretmene yönelik eklenmek istenen kurallar	K3, K7,K8, K10, K13, K17, K23, K26, K27, K28, K21	11
	Sınıf nöbetine yönelik eklenmek istenen kurallar	K9, K12, K18, K14, K20, K30,	6
	Sınıf arkadaşlarına karşı eklenmek istenen kurallar	K5, K15, K19, K22, K25	5

Tablo.9
(Devamı)

Öğretime yönelik eklenmek istenen kurallar	K1, K2, K6, K11	4
Kuralları yeterli buluyorum	K4, K16, K24, K29	4

Tablo 9 incelendiğinde öğrencilerin sınıf kurallarına eklemek istedikleri kurallar beş kategoride ele alınmıştır. Buna göre eklenmek istenen ağırlıklı kuralın öğretmene yönelik kurallar olduğu görülmüştür ($f=11$). Daha sonra sınıf nöbetine yönelik kurallar ($f=6$), sınıf arkadaşlarına yönelik kurallar ($f=5$) ve öğretime yönelik kurallar ($f=4$) öğrenciler tarafından eklenebileceği belirlenmiştir. Öğrencilerin bir kısmı da ($f=4$) kuralları yeterli bulduğunu ve eklemek istemediğini belirtmiştir. Öğrencilerin yeni bir sınıf kuralı eklemeye yönelik görüşleri şu şekildedir:

“Sınıfta kavga eden öğrencilerin disipline gönderilmesi. Çünkü öğretmenin bu öğrencilerle uğraşmaması gerekir. Boşa zaman harcar.” (K25)

“Öğretmenin bir işi olduğunda konuşmamak. Konuştuğumuzda çok gürültü olabilir ve bu durum öğretmenimizi rahatsız edebilir.” (K3)

“Öğretmen çok çalışan öğrenciler ile az çalışan öğrencileri kıyaslamamalı. Çünkü az çalışan öğrenci kendini kötü hissedebilir.” (K13)

“Her derste su içme molası olması olmalı. Bunun dışında su içme olmamalı. Sürekli içmek yerine su molasında bir kere içmek daha güzel olurdu.” (K1)

“Sınıfta kavga etmemek. Çünkü erkekler bu kuralı sürekli çiğniyor.” (K19)

“Yeni bir sınıf kuralına bence ihtiyacımız yok. Çünkü kurallar yeterli.” (K4)

“Sıraları temizleme kuralı olabilir. Çünkü sıralar temizlenirse daha rahat ders işleyebiliriz. Herkes kendi sırasını temizlemeli.” (K14)

“Akıllı tahta görevlisinin her gün değişmesini isterdim. Tek kişi olunca hep onun dediklerini yapmak zorunda kalırız.” (K18)

“Birbirimize yardım etme kuralı olmalı. Yardım edersek arkadaşlarımız iyi yürekli olur.” (K5)

“Küfür etmek. Bazen arkadaşlarımız küfür ediyor ve bu hoş bir durum olmuyor. Bize edilmese bile başkalarından duymak iyi bir şey değil.” (K15)

“Öğretmenler hava şartları iyi olunca bütün etkinlikleri dışarda yaptırmalıdır. Çünkü sürekli ders işlediğimizde beynimiz donar ve dersi anlayamayız. Eğer dersimiz beden ve spor ise bunun yerine başka ders yapmamalıyız.” (K6)

4.7. İlkokul Öğrencilerin Uymakta Zorlandığı Kurallara İlişkin Görüşleri

“İlkokul öğrencilerinin uymakta zorluk çektiği kural hakkındaki düşünceleri nelerdir?” alt problemine ilişkin öğrencilere “Uymakta en çok zorlandığın sınıf kuralı nedir? Neden?” sorusu sorulmuş ve öğrencilerin verdiği cevaplar alt temalara ayrılarak Tablo 10’da incelenmiştir.

Tablo 10. İlkokul Öğrencilerin Uymakta Zorluk Çektiği Kurallara İlişkin Görüşleri

Tema	Kategori	Katılımcı Kodu	Frekans(f)
Uygulamakta zorluk çekilen kural	İzin almadan konuşmamak	K2, K3, K6, K7, K8, K9, K10, K12, K14, K16, K17, K20, K21, K22, K23, K24, K25, K26, K27, K28, K29, K30	21
	Sınıf içinde koşmamak	K1, K4, K11, K15, K19, K26,	6
	Nöbetçi olmak	K5, K13, K18	3

Tablo 10 incelendiğinde ilkokul öğrencilerinin uymakta en çok zorlandığı kuralın “izin almadan konuşmamak” olduğu ($f=21$) görülmüştür. Daha sonra öğrenciler sınıf içinde koşmamak ($f=6$) ve nöbetçi olmak ($f=3$) kuralına uymakta zorluk çektiklerini söylemişlerdir. İlkokul öğrencilerinin uymakta zorluk çektikleri kurallara ilişkin görüşleri şu şekildedir:

“İzin almadan konuşmak. Çünkü bazen derste olduğumu unutuyorum.” (K10)

“Parmak kaldırarak konuşmak. Çünkü bazen bu kuralı unutup öğretmen soru sorduğunda hemen cevap veriyorum.” (K2)

“Sessiz olmak. Çünkü konuşmayı seven birisiyim. Farkında olmadan konuştuğum oluyor. Öğretmenim de bu kuralı bana hatırlatıyor.” (K14)

“Ders sırasında konuşmamak. Çünkü arkadaşımızla zorunlu olarak konuştuğumuz durumlar olabiliyor. Mesela ilgi istemek gibi.” (K3)

“Sınıf içinde koşmamak. Çünkü bazen koştuğumu anlamıyorum. Bahçe gibi düşünüyorum sanırım.” (K15)

“Sınıfta koşmamak. Teneffüs süresi az olduğu için sınıfta koşuyorum.” (K19)

“Nöbetçi olmak. Nöbetçi olunca dinlenemiyorum ve bahçeye ben de çıkmak istiyorum.” (K18)

“Derslerde dikkatim dağıldığı zaman ya da öğretmen soru sorduğunda unutup parmak kaldırmıyorum.” (K16)

4.8. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarının Belirlenmesine Yönelik Öğrenci Görüşleri

“İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarının belirlenmesi gerektiğine yönelik görüşleri ne şekildedir?” alt problemine ilişkin ilkokul öğrencilerine “Sence sınıf kuralları nasıl belirlenmelidir? Neden?” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplarla kategori oluşturularak Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarının Belirlenmesine Yönelik Görüşleri

Tema	Kategori	Katılımcı Kodu	Frekans(f)
Sınıf Kurallarının Belirlenmesine Yönelik Görüşler	Öğrenciler belirlemelidir.	K2, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K15, K17, K18, K21, K25, K26, K29	14

Tablo.11 (Devamı)	Öğretmen ve öğrenciler birlikte belirlemelidir.	K1, K3, K11, K13, K16, K20, K22, K23, K27, K30	10
	Öğretmen belirlemelidir.	K10, K12, K14, K19, K24, K28	6

Tablo 11 incelendiğinde ilkokul öğrencileri sınıf kuralları oluşturulurken öğrencilerin karar alması gerektiğini ağırlıklı olarak belirtmişlerdir ($f=14$). Daha sonra öğretmen ve öğrencinin birlikte belirlemesi gerektiği ($f=10$) ve sadece öğretmenin belirlemesi gerektiği ($f=6$) görüşünü söylemişlerdir. İlkokul öğrencilerinin sınıf kuralları oluşturulmasına yönelik görüşleri şu şekildedir:

“Öğrencilere sorulmalıdır. Çünkü öğrencilerin fikirlerinin alınması kurallara uymasını kolaylaştırır.” (K6)

“Öğretmen ve öğrenciler beraber belirlemelidir. Herkesin fikrinin alınması daha özgür bir sınıf oluşturur.” (K13)

“Öğretmen tarafından belirlenmelidir. Çünkü öğretmen tecrübeli olduğu için en iyi kuralı belirler. (K12)

“Tüm sınıfa sorularak oy birliği ile belirlenmelidir. Çünkü bazı kurallara itiraz edenler olabilir.” (K2)

“Sınıf kuralları belirlenirken herkes dürüst olmalı ve sınıfın çıkarlarını korumalıdır. Öğretmen kuralları belirlerken oylama yapmalıdır.” (K21)

“Oylama yapılarak öğrenciler tarafından belirlenmelidir. Çünkü oylama yapmak adaletli olmayı sağlar.” (K4)

“Herkesin fikri alınarak öğrenciler tarafından belirlenmeli. Çünkü böylece kurallara kimse itiraz edemez.” (K7)

“Çocuklar belirlemelidir. Kuralları müdür koyduğu için biraz zorlanıyoruz.” (K9)

“Bütün sınıfın görüşü dikkate alınmalı. Çünkü sınıf bir kişiden oluşmaz. Herkes ortak bir noktada buluşmalı bence.” (K15)

“Öğretmen belirlemelidir. Çünkü öğretmenimiz bizim iyiliğimizi ister.” (K19)

4.9. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarına Uymayan Öğrencilere Karşı Öğretmen Davranışlarına Yönelik Görüşleri

“İlkokul öğrencilerinin, sınıf kurallarına uymayan öğrencilere karşı öğretmen davranışı hakkındaki düşünceleri nelerdir?” alt problemine yönelik öğrencilere “Sınıf kurallara uymayan öğrencilere karşı öğretmen nasıl davranmalıdır? Neden?” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar ile kategori oluşturularak Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarına Uymayan Öğrencilere Karşı Öğretmen Davranışı Hakkındaki Görüşleri

Tema	Kategori	Katılımcı Kodu	Frekans(f)
Sınıf kurallarına uymayan öğrencilere karşı öğretmen davranışı	Uyarmak	K1, K2, K3, K4, K5, K7, K8, K9, K10, K11, K14, K15, K16, K20, K22, K24, K25, K26, K27, K28, K29	21
	Ceza vermek	K6, K12, K13, K17, K18, K19, K21, K23, K30	9

Tablo 12 incelendiğinde ilkokul öğrencilerinin sınıf kurallarına uymayan öğrencileri, öğretmenlerinin en çok uyararak ($f=21$) davranışı düzeltmesini istediği görülmüştür. Öğrenciler daha sonra öğretmenden ceza vererek ($f=9$) kurallara uymayan öğrencilerin davranışını düzeltebileceğini söylemişlerdir. İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallara uymayan öğrencilere karşı öğretmen davranışı hakkındaki düşünceleri şu şekildedir:

“Uyarıp kızmalıdır çünkü hiçbir şey olmamış gibi davranırsak kurallara uymamaya devam eder.” (K22)

“Onları uyarmalıdır. Eğer uyarmazsa hatasını fark edemez. Onları dövmemeli çünkü döverse utanma duygusunu kaybeder.” (K9)

“Sevgi ile yaklaşmalı ve uyarmalıdır. Üstüne giderse ısrarla yapabilirler.” (K27)

“Ona nazikçe davranıp uyarmalıdır. Çünkü uyarmazsa yanlış olduğunun farkına varmaz.” (K24)

“Onu incitmeden bir ceza vermelidir. Böylelikle iki tarafta hoşgörölü olmuş olur.” (K13)

“Öğretmen ceza verebilir. Mesela tahtaya çıkıp tek ayak üzerinde durabilirler. Çünkü ceza alırsa korkup bir daha yapmaz.” (K23)

“Öğretmen öğrencilere minik bir ceza vermeli. Çünkü minik ceza verince öğrenciler ceza almamak için kurallara uyarlar.” (K6)

“Hatasını anlayana kadar onunla konuşmalı ama çok da yüz vermemelidir. Eğer yüz verirse yine kurallara uymaz.” (K11)

“Onunla güzelce konuşmalı ve neden böyle davrandığını ona sormalı. Sonuçta tatlı dille çözülemeyecek bir şey yok.”(K1)

“Hoşgörölü davranmalıdır. Çünkü herkes hata yapabilir.” (K20)

V. BÖLÜM

5. TARTIŞMA

Bu çalışma ilkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeylerini belirlemek, ilkokul öğrencilerinin sınıf kuralları ile ilgili düşüncelerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla ilkokul 4. sınıf öğrencilerine anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanarak belirlenen hedefe ulaşılmaya çalışılmıştır.

Literatür incelendiğinde, sınıf kuralları ile ilgili çalışmaların daha çok öğretmenler ile gerçekleştirildiği ve ilkokul öğrencileri ile karma yöntem boyutunda çalışılmadığı görülmüştür. Araştırmanın nicel boyutunda 359 ilkokul öğrencisi ile anket uygulanarak çalışılmış, 30 ilkokul öğrencisi ile de nitel boyutta çalışılmıştır. İlkokulda öğrencilerinin gelişim seviyeleri ve ifade kabiliyeti göz önünde bulundurularak 4. sınıf öğrencileri ile çalışmaya karar verilmiştir.

İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeyi anketinin ortalama puanlarına bakıldığında öğrencilerin sınıf kuralları algılarının olumlu yönde olduğu görülmüştür ($\bar{X}=2.34$). Başar (2016) ortaokul öğrencileri ile yaptığı çalışmada öğrencilerin sınıf kurallarına uyma düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Boyacı (2009) yaptığı çalışmada Türk öğrenciler ile Norveç'te yaşayan Türk öğrencilerin kural ve disiplin algılarını karşılaştırmalı olarak incelemiş, Türkiye'de öğrenim gören Türk öğrencilerin kural ve disiplin algılarının olumsuz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Eğitim sistemimizin geleneksel ve otoriter anlayıştan, çağdaş ve demokratik bir anlayışa geçmesinin öğrencilerin sınıf kurallarına yönelik olumlu bir algı oluşturmada etkili olduğu söylenebilir.

Araştırma sonucuna bakıldığında öğrencilerin en çok (%95,2) "Arkadaşım sınıf kurallarına uymazsa ben de uymayabilirim" ve "Öğretmen sınıfta olmadığı zaman sınıf kurallarına uymayabiliriz." maddesine "katılmıyorum" (%90,5) diyerek yüksek oranda görüş bildirdiği görülmüştür. Bu bakımdan öğrencilerin kuralları içselleştirmede farkındalıklarının yüksek olduğu söylenebilir. Köktaş (2009) yaptığı çalışmada ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sınıf kurallarını benimseme düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Bir diğer çalışmada Aktaş (2010), öğretmenlerin sınıf kurallarını değerlendirmesi ve görüşlerinin alınması adlı tez çalışmasında, öğretmenlerin arkadaş grubunun öğrencilerin kurallara uymasına ya da uymamasına çoğu zaman etkili olduğu görüşünde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğrenci görüşü ile öğretmen görüşü arasındaki bu farklılık öğrencilerin sınıf kurallarına yönelik bilgili olduğu, ancak kuralların uygulanma noktasında durumun

değişebildiği ile açıklanabilir. Demirbolat (2019) kural dışı davranışlar göstermeye meyilli bir öğrencinin, kurallara saygı gösterilen bir sınıfta uyum sağlayabileceği gibi kurallara saygılı bir çocuğun da kuralsız bir sınıfa uyum sağlayabileceğini belirtmiştir. Bazı öğrencilerin ise kendisini referans aldığını, çevre farkındalığından çok öz farkındalığa önem verdiğini söylemiştir.

Öğrenciler sınıf kurallarının belirlenirken kendi görüşlerinin alınması gerektiğini “Sınıf kuralları belirlenirken bizim de görüşümüz alınmalıdır.” Maddesine “katılıyorum” (%68) diyerek görüş bildirmişlerdir. İlkokul öğrencileri sınıf kuralları belirlenirken kendi görüşlerinin alınmasını önemseydiği ve kurallar belirlenirken öğretmenden demokratik bir tutum beklediği söylenebilir. Sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte belirlenmesi öğrencilerin kuralları daha çok benimsemesine ve uygulanmasının kolaylaşmasını sağlayacaktır (Marzano, 2003; akt. Çakmak, 2003). Dowd (2008) öğrencilerin kuralları bilmesinin kendilerini güvende hissetmesini sağlayacağını belirtmiştir. Yüksel (2017) sınıf kuralları belirlenirken öğrencilerin katkıda bulunması gerektiğini ve öğrencilerin de söz sahibi olmasının sahiplik ve özerklik duygusunu geliştirdiğini açıklamıştır. Çakmak, Şen ve Ercan (2010) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının sınıf kurallarını belirleme stratejilerini incelemiştir. Araştırma sonucunda öğretmen ve öğretmen adayları sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte belirlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Taşkaya (2020) sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte belirlenmesinin dersi daha verimli hale getireceğini ve öğrencilerin kurallara uyumunu arttıracaklarını vurgulamıştır. Rhode, Jenson ve Reavis (1998) ise sınıf kuralları oluşturulurken öğrenci görüşünden çok öğretmen görüşüne yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrenciler ile oluşturulan kurallarda cezanın ön plana çıkabileceğini, öğrencilerin öğretmeni otorite gördüğü için arkadaşları tarafından belirlenen kurallara uymayacağı görüşünü savunmuşlardır. Özellikle ilkokul öğrencilerinin öğretmeni otorite olarak görmesi, kuralları belirleme sürecinin öğretmen tarafından yapılmasını gerekli görmesinde etkili olduğu çıkarımı yapılabilir.

İlkokul öğrencileri anketin bir başka maddesinde sınıf kurallarının daha iyi öğrenmeyi sağladığını ağırlıklı olarak belirtmişlerdir (%66,3) belirtmişlerdir. Bu veriye göre ilkokul öğrencilerinin kuralların öğrenmeye olan katkısının farkında olduğu söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin çoğunun, kuralların eğitim-öğretime olan katkısının farkında olduğu da görülmektedir. Toprakçı (2013) etkili bir eğitim-öğretim ortamı için sınıf kurallarının önemli bir rolü olduğunu belirtmiştir. Kurt (2021) kuralların öğretimi destekleyici yönüne dikkat çekerek öğrencilerin öğrenme çevresinin oluşumunda kuralların önemini vurgulamıştır. Yavuz (2020) kuralların öğrenmeyi olumsuz etkileyebilecek durumlara karşı alınan bir önlem olduğunu ve kurallar ile öğrenme ortamının düzenlenebileceğini belirtmiştir. Cangelosi (2004) sınıf kurallarının bir başka amacının da öğrencilere güvenli bir öğrenme

ortamı sağlayarak olumsuz davranışları en aza indirmek olduğunu belirtmiştir.

Araştırmada anketin bir başka maddesi olan “Öğretmenim de sınıf kurallarına uymalıdır” ifadesine öğrenciler “katılıyorum” (%60,2) diyerek çoğunlukla katıldıklarını belirtmişlerdir. Buradan hareketle öğrencilerin kuralları öğretmenlerinin de benimsemesi gerektiğini, kuralların sadece kendilerini değil öğretmenlerinin de uygulayıcı olarak ilgilendirmesi gerektiğini düşündükleri ortaya çıkabilir. Ayrıca kurallar noktasında öğretmenlerinden model olmasını bekledikleri düşünülebilir. Köktaş (2009) yaptığı çalışmada ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin kurallara öğretmenimin uyması beni olumlu etkiler şeklindeki ifadeye çoğunlukla katılım gösterdiklerini söylemişlerdir. Günay (2005) ilkokul öğretmenleriyle yaptığı çalışmada öğretmenlerin de kurallara uyarak örnek olmaya çalıştığını tespit etmiştir.

İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarına uyma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre bulgularına bakıldığında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Bu anlamda öğrencilerin sınıf kurallarını algılamalarında cinsiyetin etkili olmadığı görülmüştür. Bu duruma öğretmenlerin kuralları uygularken kız-erkek ayırmasına gitmemesi ve öğrencilerin gelişim özelliklerinin henüz farklılaşmaması neden olarak gösterilebilir. Mursal (2005) ilkokul öğrencileriyle yaptığı sınıf içindeki istenmeyen davranışlara ilişkin öğrenci görüşlerinde cinsiyet anlamında herhangi bir farklılığın olmadığını tespit etmiştir.

Araştırmanın nitel verileri 4 farklı okuldan 30 ilkokul öğrencisiyle yapılan görüşme formundan elde edilen veriler ile yapılmıştır. İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını nasıl algıladıklarına ilişkin düşüncelerini ortaya çıkarmak, sınıf kurallarına ilişkin bakış açılarını görmek, fikirlerini daha iyi anlamak amacıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

İlkokul öğrencileriyle yapılan görüşmede sınıf kuralları tanımına ilişkin soruya öğrencilerin tanım yapmaktan ziyade bildiği sınıf kurallarını söyleyerek cevap verdiği görülmüştür. İlkokul öğrencilerinin gelişim düzeyleri de dikkate alındığında tanım yapmaktan öte durumu örneklerle açıklaması gelişim özelliklerine yordanabilir. Tanım yapabilen öğrenciler ise sınıf kurallarını uyulması gereken kurallar ve düzen oluşturma şeklinde ifade ederek sınıf kurallarının tanımını yapmıştır. Burada tanım yapan öğrenciler uyulması gereken ilkelere ve düzen kelimesine dikkat çekmiş, alanyazında da bu kelimeler ile sınıf kuralları tanımı yapılmıştır. Başar (2016) sınıf kuralları tanımı yaparken sınıf kurallarının, sınıfın ve okulun karşılıklı beklentilerini karşılayacak şekilde bir düzen oluşturma çabasının olması gerektiğine vurgu yapmıştır. Aydın (2019) sınıf kurallarında önemli olan noktanın anlayış birliğine ulaşmak olduğunu belirtmiştir.

Araştırmada, ilkokul öğrencilerinin sınıf kurallarına ilişkin önemli gördüğü kuralların nedenlerini görmek amacıyla öğrencilere yöneltilen soruda öğrencilerin öğretmeni sessizce beklemek kuralını önemsedikleri görülmüştür. Öğrenciler özellikle öğretmenin sınıfta

olmadığı zamanlarda kurallara uymanın daha değerli olduğunu belirtmişlerdir. Bu bakımdan öğrencilerin sınıf kurallarını içselleştirecek davranışların önemine dikkat çektiği görülmüştür. Bozkurt (2019) demokratik bir sınıfta sınıf kurallarının öğrencide özdisiplin oluşturacağını belirtmiştir. İlkokul öğrencilerinin önemsendiği diğer kurallara bakıldığında öğrencilerin eğitim-öğretimi aksatacak davranışları önemli kural olarak gördükleri söylenebilir. Turhan ve Yaraş (2013) ilkokul öğrencileri ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin sınıf kurallarını denge sağlayıcı bir unsur olarak gördükleri ve öğretimin sağlıklı gerçekleşmesi için gerekli gördükleri sonucuna ulaşmışlardır.

Çalışmada ilkokul öğrencilerinin ağırlıklı olarak sınıf kurallarının tümünü önemli gördüğü görülmüştür. Bu durumun nedenleri arasında öğretmenlerinin bu konuda bilgili olduğunu düşünme, kuralların amacını ve yararlarını bilmesi gösterilebilir. Tahiroğlu (2019) ilkokul öğrencileri ile yaptığı çalışmada ilkokul öğrencilerinin anlayışlı, tarafsız ve olumlu tutum sergileyen öğretmenlerini daha çok benimsedikleri ve güven duydukları sonucuna ulaşmıştır. Uğurlu (2018) her kuralın bir amacı olduğunu ve amacı bilinen kuralları öğrencinin daha çok benimseyeceğini belirtmiştir. Öğrencilerin bir kısmı ise sınıf içinde koşmanın önemsiz bir kural olabileceğini düşünmektedir. İlkokul öğrencilerinin bulunduğu yaş düzeyi dikkati alındığında hareketli olmanın böyle bir düşünceye sebep olabileceği düşünülmektedir. Tezcan (2020) yaptığı çalışmada ilkokul öğrencilerinin teneffüslerinin çoğunu koşma, kovalamaca gibi hareketli oyunlarla geçirdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Çalışmada ilkokul öğrencilerine yeni bir sınıf kuralı eklenmesine ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğrencilerin daha çok öğretmene yönelik yeni kurallar söylediği görülmüştür. Bu kurallar öğretmeni rahatsız etmeme, öğretmeni kızmasını engelleme, öğretmenin yorulmamasını sağlama gibi öğretmenin işi yükünü azaltacak kurallar olduğu görülmüştür. Bu duruma öğrencilerin kurallar uygulandığında daha olumlu bir eğitim atmosferi oluşacağı düşüncesinin neden olduğu söylenebilir. Aydın, Kara ve Günbey (2019) ilkokul öğrencileriyle yaptıkları çalışmada öğrencileri mutlu eden davranışlar arasında öğretmeni sevmeye davranışının da etkili olduğuna ulaşmışlardır.

Araştırmada ilkokul öğrencilerinin uymakta en çok zorlandığı kuralın izin almadan konuşmak olduğu görülmüştür. Öğrenciler bunun nedenleri olarak konuştuğunun farkında olmama, öğretmenin sorduğu soruya hemen cevap verme isteği ve konuşma ihtiyacı hissetme gibi cevaplar vermiştir. Öğrencilerin bu davranışları sık sık göstermesinde dikkat sürelerinin o yaşta daha az olması ya da dersin ilgi çekici olmamasından kaynaklandığını düşünülebilir. Nitekim Kapucuoğlu Tolunay (2008) ilkokul öğretmenleriyle yaptığı çalışmada en sık rastlanan istenmeyen davranışın söz almadan konuşmak olduğunu belirtmiştir. Sadık (2000) öğretmenlerle yaptığı çalışmada öğrencilerin sürekli konuşma davranışının sınıflarında problem olarak algıladıkları görülmüştür.

İlkokul öğrencilerinin sınıf kuralları hakkındaki görüşleri incelendiğinde öğrencilerin kurallar belirlenirken kendi görüşlerinin de alınmasını önemsedikleri görülmüştür. İlkokul öğrencilerinin kendilerinden görüş alınmasının daha demokratik ve adil olduğunu söylemişlerdir. Özellikle kurallar belirlenirken oylama yapmak, katılım sağlamak istediklerini dile getirmişlerdir. Böylece kuralla kimsenin itiraz edemeyeceğini, herkesin kuralları kabulleneceği öğrenciler tarafından dile getirilmiştir. Literatür incelendiğinde araştırmacıların ve uzmanların da kurallar belirlenirken kesinlikle öğrencilerle birlikte karar verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bozkurt (2019) sınıf kurallarının katılımcı, anlaşılır ve açık bir şekilde ifade edilmesinin sınıf yönetiminin en önemli süreci olduğunu söylemiştir. Aktaş (2010) sınıf öğretmenleriyle yaptığı araştırmada öğretmenlerin kuralları öğrenciler ile birlikte belirlediği görülmüştür. Levin ve Nolan (2007) sınıf kurallarını oluşturma sürecinin karmaşık bir durum olduğunu, bu yüzden öğrencilerin süreçte etkin rol alması gerektiği görüşünü savunmuşlardır. Günay (2005) ilkokul öğretmenlerinin sınıf kurallarını oluşturmada ve uygulamada karşılaştığı sorunları incelediği tez çalışmasında öğretmenlerin kuralları oluştururken sınıf düzeyine dikkat ettiklerini ve kuralların öğrencilerle birlikte oluşturulması gerektiğini düşündüklerini tespit etmiştir. Uğurlu (2018) sınıfta kurallar oluşturulurken öncelikle demokrasi kavramının tanıtılması gerektiğini, kuralların tanımı yapılarak öğrencide kural bilinci oluşturulması gerektiğini söylemiştir. Daha sonra öğrencilerin aktif katılımı sağlanarak kuralların oluşturulması gerektiğini belirtmiştir. Bu araştırmada da özellikle öğrencilerin oy çokluğu ile kuralların belirlenmesi gerektiğini söylemesi bu bilgiyi doğrular nitelikte olmuştur. İlkokul öğrencilerinin sınıf kuralları belirlenirken kendi görüşlerinin de sürece dâhil edilmesini istemesi, öğrencilerin kendi görüşlerini değerli kılmak istemesinden kaynaklı olabilir. Bu bakımdan kuralları belirleme sürecine dâhil edilen öğrencinin kuralları benimsemesi de beklenebilir.

İlkokul öğrencileri sınıf kurallarına uymayan öğrencilere karşı öğretmenlerinin nasıl davranması gerektiğine ilişkin soruya öğretmenlerinin bu davranışları uyararak önlemesi gerektiğini söylemişlerdir. Öğrenciler öğretmenlerinden nazik olmasını, sevgi ile yaklaşmasını ve hoşgörülü olmasını beklediklerini belirtmişlerdir. Buradan öğrencilerin her şeye rağmen, öğretmenlerinden olumlu davranışlar sergilemeyi bekledikleri düşünülebilir. Kapucuoğlu Tolunay (2008) sınıf öğretmenlerinin istenmeyen davranışlara ilişkin baş etme yöntemlerini incelediği tez çalışmasında öğretmenlerin en çok sözle uyarma yöntemini tercih ettiği görülmüştür. Girmen, Anılan, Şentürk ve Öztürk (2006) sınıf öğretmenleri ile yaptıkları çalışmada öğretmenlerin istenmeyen davranışlara karşı en çok kuralları hatırlatma tepkisini gösterdiklerini tespit etmiştir. Sezgin Nartgün (2021) istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin çok yönlü iletişim kurması gerektiğini, karşılıklı iletişim alışverişinin olduğu sınıfların daha etkili eğitim-öğretim faaliyetlerinde bulunabileceğini

söylemiştir. Bununla birlikte öğrencilerin bir kısmı sınıf kurallarına uymayan arkadaşları için ceza verilmesini önermiş, gerekçe olarak da arkadaşlarının korkup bir daha o davranışı yapmayacağını düşünmüşlerdir. Sağır (2021) istenmeyen öğrenci davranışlarını ortadan kaldırmak için ceza vermenin mümkün olduğunu ancak bu durumun öğrencinin fizyolojik ya da psikolojik durumunu etkilememesi gerektiğini söylemiştir. Boyacı (2009) çalışmasında Türk öğrenciler ile Norveçli öğrencileri kıyaslarken Türk öğrencilerin daha çok ceza aldığını, Norveçli öğrencilerin ise sözlü olarak uyarıldığını aktarmıştır. Sardoğan (2019) mantıksal olarak yapılabilecek açıklamaların cezadan çok daha etkili olacağını ve öğrencilere farklı bakış açısı kazandıracağını belirtmiştir.

VI. BÖLÜM

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde yapılan analizlerden elde edilen sonuçlara ve araştırmacının önerilerine yer verilmiştir.

6.1. Sonuçlar

Yapılan çalışmada ilkokul öğrencilerinin sınıf kurallarına algılama düzeyleri ve öğrencilerin sınıf kuralları hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Elde edilen bulgularla birlikte aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeyleri yüksektir.
2. İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılamalarında cinsiyet bakımından bir farklılık bulunmamaktadır.
3. İlkokul öğrencileri sınıf kuralları tanımını yaparken uyulması gereken ve düzen kelimelerini tanımında vurguladıkları görülmüştür.
4. Öğrencilerin önemli gördüğü sınıf kurallarının öğretmenin sınıfta olmadığı zamanlardaki davranışların ve eğitim-öğretimi aksatmayacak kuralların olduğu görülmüştür.
5. İlkokul öğrencilerinin bütün sınıf kurallarını önemli gördükleri görülmüştür.
6. İlkokul öğrencileri sınıflarına yeni bir kural eklemek istediklerinde daha çok öğretmenlerinin iş yükünü azaltacak, olumlu sınıf atmosferi yaratacak kurallar eklemeyi tercih ettikleri görülmüştür.
7. İlkokul öğrencilerinin uymakta en çok zorlandığı sınıf kuralının izinsiz konuşmak olduğu görülmüştür.
8. İlkokul öğrencileri sınıf kuralları belirlenirken kendi görüşlerinin alınmasını, karar verilirken oylama yapılmasını ve süreçte etkin olmayı istedikleri görülmüştür.
9. Öğrenciler, sınıf kurallarına uymayan öğrencileri öğretmenlerinin daha çok uyararak ve hoşgörü göstererek tepki vermesini istediği belirlenmiştir.

6.2. Öneriler

6.2.1. Araştırmaya Dayalı Öneriler

1. İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarına yönelik algılarının yüksek olduğu ancak uygulama noktasında sıkıntılar yaşandığı görülmektedir. Buradan hareketle öğrencilerin kurallara uymalarının sağlanması için öğretmenlerin sadece sözel olarak değil farklı teknikler kullanılarak da kuralların benimsetmesi sağlanabilir. Örneğin drama yaptırarak, oyunlar oynatarak farklı teknikleri kullanmak öğrencilerde kurallara uymayı daha kalıcı hale getirebilir.
2. Öğretmenlerimizin sınıf kurallarını belirlerken bunu bir süreç olarak görmeli, özellikle de kurallar belirlenirken öğrencileri bu sürece dâhil etmelidir. Kararlar alınırken öğrencilerin de katkısı olmalıdır.
3. Öğretmenler kurallara uymayan öğrencilere karşı hoşgörölü ve sabırlı davranmaya dikkat etmelidirler. Öğretmenin sert ve katı tutumu öğrencilerin kurallara karşı olumsuz algı oluşturmalarına neden olmaktadır.
4. Sınıf kuralları oluşturulurken velilerle işbirliği içinde olunmalıdır.
5. İlkokul öğretmenleri sınıf kurallarını sınıf yönetiminin en önemli öğelerinden bir olarak görmeli, üniversitede okuyan aday öğretmenlere bu konuda gerekli eğitimler verilmelidir.
6. Aday öğretmenlere, sınıf kurallarının oluşturulması ve uygulanması sürecinde deneyim kazanması amacıyla okullarda fırsat verilmelidir.

6.2.2. İlerde Yapılacak Araştırmalara İlişkin Öneriler

1. Sınıf kurallarına yönelik çalışmaların çoğu öğretmenlere yönelik yapılmıştır. Öğrencilere yönelik farklı değişkenlerle yeni çalışmalar yapılabilir.
2. Öğrencilerin ve öğretmenlerin birlikte olduğu nitel çalışmalar yapılabilir.
3. Sınıf kurallarına ilişkin kapsamlı sınıf kuralları ölçeği geliştirilebilir.
4. Velilere yönelik sınıf kuralları çalışmaları yapılabilir.
5. Sınıf kuralları ve okul kurallarının birlikte değerlendirildiği karma yöntem araştırması yapılabilir.
6. Sınıf kurallarının farklı kavramlarla olan ilişkileri araştırılabilir.
7. Sınıf kurallarına ilişkin özel okullar ile devlet okullarının karşılaştırılması nicel bir yöntemle yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ada, S. (2019). Sınıf İçi Olası Sorunlara Karşı Alınabilecek Önlemler. Z. Kaya (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 313-337). Ankara: Pegem Akademi.
- Adelson, J., ve McCoach, D. (2010). Measuring the mathematical attitudes of elementary students: the effects of a 4-point or 5-point likert-type scale. *Educational and Psychological Measurement*, 796-807.
- Aelterman, N., Vansteenkiste, M., ve Haerens, L. (2018). Correlates of students' internalization and defiance of classroom rules: A self-determination theory perspective. *British Journal of Educational Psychology*, 89(1).
- Ağaoğlu, E. (2019). Sınıf Yönetimi ile İlgili Genel Olgular. Z. Kaya (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 1-42). Ankara: Pegem Akademi.
- Aksoy, N. (2019). Sınıf İçi Kurallar. E. Karip (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 11-33). Ankara: Pegem Akademi.
- Aktaş, M. (2010). *İlköğretim birinci kademedeki görev yapan öğretmenlerin sınıf kurallarının uygulanması ve değerlendirilmesine ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Alkaş, B. (2010). *İlköğretim Öğrencileri Arasındaki İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Alter, P., ve Haydon, T. (2017). Characteristics of effective classroom rules: a review of the literatüre. *Teacher education and special education*, 40(2), 114-127.
- Apak Tezcan, Ö. (2020). İlkokul Çocukları İçin Bir Mola Mı?: Teneffüs Gerçeği. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1-14.
- Arslan , H. (2019). Sınıf Yönetiminin Temel Kavramları. R. Sarpkaya (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 1-24). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Arslan, H. (2020). Sınıf Yönetiminin Temelleri. M. Şişman, ve S. Turan (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 80-95). Ankara: Pegem Akademi.
- Ata, E., ve Uludağ, O. (2021). İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarına Uyma Düzeyleri. 3. *Pearson Journal International Conference on Social Sciences ve Humanities*, (s. 544-545). Nevşehir.
- Atıcı, R. (2014). Sınıf kurallarının oluşturulmasında öğretmen ve öğrenci rolleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 3(29), 475-484.
- Aydın, A. (2019). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, B., Kara, E., ve Günbey, M. (2019). İlkokul yıllarında öğrencileri mutlu eden ve mutsuz eden öğretmen davranışları ve bu davranışların etkileri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 6(1), 69-92.

- Balay, R., ve Sağlam, M. (2008). Sınıf İçi Olumsuz Davranışlara İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 1-24.
- Baş, M. (2019). Sınıf Yönetiminde Temel Kavramlar, İlkeler, Modeller, Yaklaşımlar ve Sınıf Yönetiminin Boyutları. O. Sarıgöz, R. Tösten, ve M. Baş (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 8-20). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başar, H. (2016). *Sınıf Yönetimi* (20 b.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bayram, A. (2020). Sınıf Kuralları. T. Argon, ve Ş. Sezgin Nartgün (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 37-50). Ankara: Pegem Akademi.
- Bicard, D. (2000). Using classroom rules to construct behavior. *Middle School Journal*, 31(5), 37-45.
- Bilasa, P. (2021). Öğretimin Yöntemi. N. Cemaloğlu, ve K. Yenel (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 209-244). Ankara: Pegem Akademi.
- Boostrom, R. (1991). The nature and function of classroom rules. *Curriculum and*, 21(2), 193-216.
- Boyacı, A. (2009). İlköğretim Öğrencilerinin Disipline Sınıf Kurallarına ve Cezalara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi (Türkiye-Norveç Örneği). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*(60), 523-554.
- Bozkurt, S. (2019). Sınıf Düzeni ve Disiplini. A. Ottekin Demirbolat (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 173-218). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyükköztürk, Ş. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyükköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (27 b.). Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2020). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi* (9 b.). Ankara: Pegem Akademi.
- Cangelosi, J. (2004). *Classroom management strategies: gaining and maintaining students' cooperation*. Hoboken: NJ: Wiley.
- Creswell, J. (2021). *Karma yöntem araştırmalarına giriş*. (M. Sözbilir, Çev.) Ankara: Pegem Akademi.
- Çakmak, M. (2003). Sınıf Yönetimi ve Grup Etkileşimi. L. Küçükahmet (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar* (s. 24-41). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Çakmak, M., Şen, Ş., ve Ercan, L. (2010). Öğretmenlerin Kullandıkları Sınıf Kurallarını Belirleme Stratejileri: Öğretmen ve Öğretmen Adayı Görüşleri. 1. *Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi*. Balıkesir.
- Çelibi Öncü, E., ve Özenç İra, G. (2016). Bir Uygulama Modeli Olarak Sınıf İçi Kurallar İle Yaşama Yönelik Değerler Kazandırma. *Turkish Studies*, 215-228.

- Çetin, B. (2013). Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 255-269.
- Çınar, İ. (2015). Birleştirilmiş Sınıflarda Sınıf Yönetimi. Ç. Şahin içinde, *Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim* (s. 151-177). Ankara: Pegem Akademi.
- Demirkasımoğlu, N. (2015). Toplum Yaşamında Kurallar: Birey-Kural ilişkisi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1).
- Dowd, M. (2008). *Kevin knows the rules: Introduces classroom rules to kindergarten through third grade students*. Bloomington: Authorhouse.
- Doyle, W. (1986). Classroom Organisation and Management. M. Wittrock (Ed.) içinde, *Handbook of Research on Teaching* (s. 413). New York: Maanulan Pub. Comp.
- Dulay, S. (2019). Sınıfta kurallar. M. Koçyiğit içinde, *Sınıf Yönetimi*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Erdamar, F. (2020). *Sınıf Öğretmenlerinin Program Okuryazarlık Algıları ve İlkokul Yöneticilerin Öğretmenlerin Program Okuryazarlık Becerisine Yönelik Algılarının İlerlemeci Felsefe Bağlamında Analizi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Erdem, A. (2019). Sınıf Dsiplini ve Kuralları. R. Sarpkaya (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 81-114). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Eriçok, B. (2021). Sınıfta Zaman Yönetimi. N. Cemaloğlu, ve K. Yenel (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 403-419). Ankara: Pegem Akademi.
- Garrett, T. (2014). *Effective classroom management*. New York: Teachers College Press.
- Girmen, P., Anılan, H., Şentürk, İ., ve Öztürk, A. (2006). Sınıf öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarına gösterdikleri tepkiler. *Sosyal Bilimler Dergisi*(15).
- Güçlü, M. (2020). *Eğitim Felsefesi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güleç, S., Bağçeli, P., ve Onur, G. (2008). Öğretmen Adaylarının Sınıf Kurallarının Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Görüşleri. *Elementary Education Online*, 7(2), 333-348.
- Günay, Y. (2005). *İlköğretim birinci kademedeki görev yapan öğretmenlerin sınıf kuralları oluşturmada ve uygulamada karşılaştıkları güçlüklerin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Güneş, F. (2016). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Helvacı, M. (2015). Sınıfta İletişim ve Disiplin Oluşturma. C. Gülşen (Ed.) içinde, *Kuram ve Uygulamada Sınıf Yönetimi* (s. 129-162). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Howard, N., ve Norris, M. (1994). Source, Characteristics, and Perceived Effectiveness of Classroom Rules.

- İnce, B. (2011). *Sınıfta İstenmeyen Davranışlara Karşı Öğretmenlerin Disiplin Uygulamalarıyla İlgili İlköğretim 5. sınıf Öğrencilerinin Görüşlerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Jones, V., ve Jones, L. (2001). *Comprehensive Classroom Management: Creating Communities of Support and Solving Problems*. USA: Pearson Education.
- Kalaycı, N. (2005). İlköğretim Okulu Öğrencileri Okullarında Hangi Durumları Problem Olarak Algılamaktadır?. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*(42), 167-193.
- Kapalka, G. (2009). *Eight steps to classroom management success: A guide for teachers of challenging students*. Thousand Oaks: CA:Corwin Press.
- Kapucuoğlu Tolunay, A. (2008). *Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara karşı kullandığı başetme yöntemleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Bursa.
- Kaya, S. (2012). *Examining The Process Of Establishing And Implementing Classroom Rules İn Kindergarten*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Köktaş, S. (2009). *İlköğretim Okullarında İkinci Kademe Öğrencilerinin Sınıf Kurallarını Benimseme Düzeyi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Kurt, T. (2021). Sınıf Kuralları ve Sınıfta Disiplin. T. Çalık, ve M. Arslan (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 32-62). Ankara: Pegem Akademi.
- Levin, J., ve Nolan, J. (2007). *Principles of classroom management: a professional decision-making model*. Boston: Pearson, MA.
- Lyons, G., Ford, M., ve Slee, J. (2014). *Classroom Management: Creating Positive Learning Environments*. içinde South Melbourne: Cengage Learning.
- Malone, B., ve Tietjens, C. (2000). Re-Examination of Classroom Rules. *Special Services in the Schools*, 16(1-2), 159-170.
- Marzano, R. (2003). *Classroom Management That Works: Research-Based Strategies for Every Teacher*. USA: ASCD.
- Mursal, E. (2005). *İlköğretim 1. Kademe 5. Sınıf Öğrencilerinin Sınıf İçerisinde İstenmeyen Davranış Göstermesine Neden Olan Öğretmen Davranışlarına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu.
- Noviyanti, A., ve Setyaningtyas, E. (2017). Partisipasi Pembelajaran Siswa Dalam Pembelajaran Dengan Classroom Rules. *Journal of Education Research and Evaluation*, 1(2).
- Ocak Karabay, S., ve Şahin Asi, D. (2015). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıfta Uyguladıkları Kurallar ve Çocukların Kurallara Yönelik Farkındalık Düzeyi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 69-86.

- Onur, G. (2008). *İlköğretim 2. ve 3. sınıf öğrencilerine sınıf ve okul kurallarının hayat bilgisi dersi programı çerçevesinde dram tekniğiyle öğretimin kalıcılığına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Ottekin Demirbolat, A. (2019). Sınıfın Doğasını Anlamak. A. Ottekin Demirbolat (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 1-34). Ankara: Pegem Akademi.
- Özdemir, N. (2021). Sınıfta Teknoloji Yönetimi ve Çevrim İçi Eğitim. N. Cemaloğlu, ve K. Yenel içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 357-379). Ankara: Pegem Akademi.
- Partin, R. (2009). *The classroom teacher's survival guide: Practical strategies, management techniques and reproducibles for new and experienced teachers*. John Wiley ve Sons.
- Rezaei, H., ve Haghani, F. (2015). Classroom management Techniques: Tips for managing classroom. *Iranian journal of medical education*, 15, 192-204.
- Rhode, G., Jenson, W., ve Reavis, H. (1998). *The tough kid book: practical classroom management strategies*. Longmont: CO: Sopris West.
- Sabancı, A. (2014). Sınıf Yönetiminin Temelleri. M. Çelikten, ve M. Teyfur (Ed.) içinde, *Yapılandırıcı Yaklaşım Göre Sınıf Yönetimi* (s. 1-23). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sadık, F. (2002). İlköğretim I Aşama Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Gözlemledikleri Problem Davranışlar. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- Sadık, F., ve Aslan, S. (2015). İlkokul sınıf öğretmenlerinin disiplin problemleri. *Turkish Studies*, 115-138.
- Sağır, M. (2021). Sınıfta motivasyon süreci. T. Argon, ve Ş. Sezgin Nartgün içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 116-141). Ankara: Pegem Akademi.
- Sardoğan, M. (2019). Öğrencilerin Güdülenmesi. Z. Kaya içinde, *Sınıf Yönetimi* (17 b., s. 183-209). Ankara: Pegem Akademi.
- Sezer, Ş. (2018). Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Tutumlarının Öğrencilerin Gelişimi Üzerindeki Etkileri: Fenomenolojik Bir Çözümleme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 534-549.
- Sezgin Nartgün, Ş. (2021). Sınıfta İletişim. T. Argon, ve Ş. Sezgin Nartgün (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 86-112). Ankara: Pegem Akademi.
- Şahin, E. (2002). Etkili sınıf yönetimi için kurallar oluşturmada pozitif disipline dayalı bazı öneriler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1).
- Tahiroğlu, M. (2019). İlkokul Öğrencileri Nasıl Bir Öğretmen İstiyor? *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(4), 1916-1936.
- Taşkaya, S. (2020). Sınıf Yönetiminin Temelleri. B. Dilmaç(Ed.), ve H. Ekşi içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 2-33). Ankara: Pegem Akademi.

- Tauber, R. (2007). *Classroom management: Sound theory and effective practice*. Wesport: CT Praeger Publishers.
- Teddlie, C., ve Tassakkori, A. (2020). *Karma Yöntem Araştırmaların Temelleri*. (Y. Dede, ve S. Demir (Ed.), Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Teyfur, M., ve Çelikten, M. (2014). Yapılandırmacı Sınıf Yönetim Kuralları. M. Teyfur, ve M. Çelikten(Ed.) içinde, *Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Sınıf Yönetimi* (s. 75-97). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Toprakçı, E. (2013). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Turan, S. (2020). Sınıf Yönetiminin Temelleri. M. Şişman, ve S. Turan içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 1-20). Ankara: Pegem Akademi.
- Turhan, M., ve Yaraş, Z. (2013). Öğretmen ve öğrencilerin öğretmen, disiplin, müdür, sınıf kuralları, ödül ve ceza kavramlarına ilişkin metafor algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(1), 129-145.
- Uğurlu, C. (2018). *Sınıf Yönetimi*. Anı Yayıncılık: Ankara.
- Uludağ, O., ve Demirhan, M. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri. 19. *Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, (s. 679). Türkiye.
- Uludağ, O., ve Demirhan, M. (2022). Sınıf Öğretmenlerinin Bilim ve Sanat Merkezlerine Aday Öğrenci Gösterme Yöntemleri ve Yaşadıkları Sorunlar. *Ssd Journal 3rd International Conference on Social Sciences ve Humanities*, (s. 116-124). Şanlıurfa.
- Uludağ, O., ve Demirhan, M. (2022). Sınıf Öğretmenlerinin Eğitsel Oyunlar Ve 'Duyu Köşesi' Oyunu Hakkındaki Görüşleri. *Social Sciences Studies Journal*(97), 1330-1337.
- Uludağ, O., ve Karamustafaoğlu, M. (2022). Sınıf Öğretmenlerinin Eğitsel Oyunlar Ve 'Duyu Köşesi' Oyunu Hakkındaki Görüşleri. *Social Sciences Studies Journal*(97), 1270-1279.
- URL, 1. (2021, Ocak 2022). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. Güncel Türkçe Sözlük: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı
- URL, 1. (2022, Şubat 12). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. Güncel Türkçe Sözlük: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı
- URL, 2. (2022, Şubat 18). *MEB mevzuat*. Milli Eğitim Bakanlığı: <https://www.meb.gov.tr/mevzuat/liste.php?ara=6> adresinden alındı
- URL, 3. (2022, Şubat 23). <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm> adresinden alındı
- Ünal, A. (2019). İstenmeyen Davranışların Yönetimi. R. Sarpkaya (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 255-292). Ankara: Pegem Akademi.

- Ünlü, E., Vuran, S., Akdoğan, F. E., Güven, D., Yöner, S., ve Çaltık, S. E. (2013). Sınıf Çaplı Olumlu Davranış Desteği Uygulamasının Sınıf Kurallarına Uyuma Davranışı Üzerindeki Etkileri. *İlköğretim Online*, 12(4), 912-925.
- Weinstein, C., Romano, M., ve Mignano, A. (2011). *Elementary classroom management: Lessons from research and practice*. New York: McGraw-Hill.
- Wolfgang, C. (1996). *The three faces of discipline for the elementary school teacher: Empowering the Teacher and Students*. USA: Allyn and Bacon.
- Yavuz, M. (2018). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yavuz, M. (2020). Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kuralların Belirlenmesi ve Uygulanması. B. Dilmaç, ve H. Ekşi (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 202-216). Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (12 b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, S. (2019). Sınıfın İlişki Düzenini Oluşturma. R. Sarpkaya (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 179-210). Ankara: Pegem Akademi.
- Yılmazcan Dipi, D. (2009). *İlköğretim 1, 2 ve 3. sınıf öğrencilerinde kural kavramı gelişiminin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yüksel, G. (2017). Sınıfta Kurallar Geliştirme ve Uygulama. G. Yüksel, ve S. Büyükalın Filiz (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 150-170). Ankara: Pegem Akademi.
- Yüksel, G. (2017). Sınıfta Kurallar Geliştirme ve Uygulama. G. Yüksel, ve S. Büyükalın Filiz (Ed.) içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 150-170). Ankara: Pegem Akademi.

EKLER

Ek 1. Araştırma İzni

T.C.
KAHRAMANMARAŞ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-35776031-605.01-42668464
Konu : Araştırma Talebi (Oktay ULUDAĞ)

03.02.2022

AMASYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : a) :E-47526769-302.08.01-54310 sayılı yazınız.
b) Milli Eğitim Bakanlığının 21.01.2020 tarih ve 8156613-10.06.02-E.1563890 (2020/2) sayılı Genelgesi.

İlgi (a) yazıda belirtilen Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Oktay ULUDAĞ'ın "İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarını Algılama Düzeyleri" konulu tez çalışması na veri oluşturmak amacıyla, ilimize bağlı Elbistan ilçesinde bulunan ilkököl öğrencilerine yönelik ilgi (a) yazınız ekindeki anket ve ölçeklerinin uygulanabilmesi ile ilgili talebiniz incelenmiştir.

Denetimi ilçe millî eğitim müdürlüğünde ve okul/kurum idarelerinde olmak üzere, gönüllülük esasına göre; onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten elektronik ortama aktarılmış veri toplama aracının ilgi (b) Genelge doğrultusunda 2021-2022 Eğitim Öğretim döneminde okulların açılması halinde eğitim öğretim aksatılmadan, pandemi kurallarına uygun olarak veya online olarak uygulanmasına izin verilmiştir. Söz konusu veri toplama aracının Bakanlığımız Veri Toplama Modülü üzerinden yayınlanması Müdürlüğümüz görev ve sorumluluğu dahilinde değildir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Zekeriya KAHVECİ
İl Millî Eğitim Müdür V.

Ek: Veri Toplama Araçları (5 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Arge/A. KÜÇÜK (Şef) Yenikapı Mah. Cahit Zarifoğlu Cad.

Bölge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-oby>

46060/Kahramanmaraş

Bilgi için: H. ŞİMŞEK

Telefon No : 0 (344) 216 46 94

Unvan : Masnur

E-Posta: arge46@meb.gov.tr

İnternet Adresi:

Faks:3442164709

Kop Adresi : meb@hs01.kop.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrakorgu.meb.gov.tr> adresinden c16f-f7c0-38e3-9088-e164 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 2. Etik Kurulu Onayı

	AMASYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ETİK KURUL DEĞERLENDİRME FORMU

Ek-1

Araştırmanın Başlığı	: “ilkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeyleri”
Başvuru Formunun Etik Kurula geldiği tarih	24.10.2021
Başvuru Formunun Etik Kurulda incelendiği tarih	06.12.2021
Karar tarihi	06.12.2021

SONUÇ

1.	☒ Kabul
2.	☐ Düzeltme gereklidir: Etik sorun olabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmaktadır.
3.	☐ Red Gerekçe, Görüş, Tavsiye ve Açıklamalar:

Başvuru dosyasının incelenmesinde hazır bulunan ve araştırmayla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkisi bulunmayan Etik Kurul başkan ve üyelerinin ad,soyad ve imzaları.

(Başkan)
Doç. Dr. Songül KEÇECİ
KURT

(Üye-Bşk Yardımcısı)
Dr. Öğr. Üyesi Fatih CAN

(Üye- Raportör)
Dr. Öğr. Üyesi Melike BAŞ

(Üye)
Dr. Öğr. Üyesi Kürşat EFE

(Üye)
Dr. Öğr. Üyesi Davut AĞBAL

(Üye)
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YILDIZ

Ek 3. Veli İzin Formu

Sayın Veli;

Çocuğunuzun katılacağı bu çalışma, “İlkokul öğrencilerinin sınıf kurallarını algılama düzeyleri” adıyla, 22/11/2021-03/01/2022 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: İlkokul öğrencilerinin sınıf kuralları algılarını ortaya çıkarmaktır. Araştırma Uygulaması: Anket / Görüşme şeklindedir.

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı’nın ve okul yönetiminin de izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çocuğunuz çalışmaya katılıp katılmamakta özgürdür. Araştırma çocuğunuz için herhangi bir istenmeyen etki ya da risk taşımamaktadır. Çocuğunuzun katılımı tamamen sizin isteğinize bağlıdır, reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmaya katılmama veya araştırmadan ayrılma durumunda öğrencilerin akademik başarıları, okul ve öğretmenleriyle olan ilişkileri etkilemeyecektir.

Çalışmada öğrencilerden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir.

Uygulamalar, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden çocuğunuz kendisini rahatsız hissederse cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta özgürdür. Bu durumda rahatsızlığın giderilmesi için gereken yardım sağlanacaktır. Çocuğunuz çalışmaya katıldıktan sonra istediği an vazgeçebilir. Böyle bir durumda veri toplama aracını uygulayan kişiye, çalışmayı tamamlamayacağını söylemesi yeterli olacaktır. Anket çalışmasına katılmamak ya da katıldıktan sonra vazgeçmek çocuğunuza hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı :Oktay ULUDAĞ
İletişim bilgileri:

Velisi bulunduğum sınıfı numaralı öğrencisi
.....’in yukarıda açıklanan araştırmaya katılmasına izin veriyorum.
(Lütfen formu imzaladıktan sonra çocuğunuzla okula geri gönderiniz*).

.../.../.....

İsim-Soyisim İmza:

Veli Adı-Soyadı :

Ek.4 Anket ve Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Değerli Öğrenciler;

Bu anket ilkököl öğrencilerinin sınıf kuralları algılama düzeylerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu anket sonucunda elde edilecek veriler bilimsel amaçlara göre değerlendirilecektir. Ankete verilecek cevaplar araştırmanın güvenilirliği için önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle her soruyu okuyup mutlaka cevaplayınız.

KİŞİSEL BİLGİ FORMU:

1. Cinsiyetiniz:

() Erkek () Kız

2. Kaçınıc sınıfa gidiyorsunuz; () 2.Sınıf () 3. Sınıf () 4.Sınıf

1) Belirlenen bütün sınıf kuralları aynı öneme sahiptir.	Katılıyorum ()	Kısmen Katılıyorum ()	Katılmıyorum ()
2) Sınıf kuralları daha iyi öğrenmemizi sağlar.	Katılıyorum ()	Kısmen Katılıyorum ()	Katılmıyorum ()
3) Sınıf kuralları belirlenirken bizim de görüşümüz alınmalıdır.	Katılıyorum ()	Kısmen Katılıyorum ()	Katılmıyorum ()
4) Sınıf kurallarının çok olması gerekir.	Katılıyorum ()	Kısmen Katılıyorum ()	Katılmıyorum ()
5) Sınıf kurallarına uyan öğrenci ödüllendirilmelidir.	Katılıyorum ()	Kısmen Katılıyorum ()	Katılmıyorum ()
6) Öğretmen sınıfta olmadığı zaman sınıf kurallarına uymayabiliriz.	Katılıyorum ()	Kısmen Katılıyorum ()	Katılmıyorum ()
7) Kurallara uymayan öğrencileri öğretmenimize hatırlatmalıyız.	Katılıyorum ()	Kısmen Katılıyorum ()	Katılmıyorum ()
8) Kurallara uymadığımızda ailemizin de haberi olmalıdır.	Katılıyorum ()	Kısmen Katılıyorum ()	Katılmıyorum ()
9) Ceza almaktan korktuğum için sınıf kurallarına uyarım.	Katılıyorum ()	Kısmen Katılıyorum ()	Katılmıyorum ()
10) Belirlenen sınıf kuralları değişmemelidir.	Katılıyorum ()	Kısmen Katılıyorum ()	Katılmıyorum ()
11) Arkadaşım sınıf kuralına uymazsa ben de uymayabilirim.	Katılıyorum ()	Kısmen Katılıyorum ()	Katılmıyorum ()
12) Öğretmenim de sınıf kurallarına uymalıdır.	Katılıyorum ()	Kısmen Katılıyorum ()	Katılmıyorum ()

Görüşme Soruları

- 1- Sınıf kuralları denilince aklına neler geliyor? Açıklayabilir misin?
- 2- En önemli gördüğün sınıf kuralı nedir? Neden?
- 3- Önemsiz gördüğün bir sınıf kuralı var mı? Neden?
- 4- Yeni bir sınıf kuralı eklemek istesen bu ne olurdu? Açıklar mısın?
- 5- Uymakta en çok zorlandığın sınıf kuralı nedir? Neden?
- 6- Sence sınıf kuralları nasıl belirlenmelidir? Neden?
- 7- Sınıf kurallarına uymayan öğrencilere karşı öğretmen nasıl davranmalıdır? Neden?

ÖZGEÇMİŞ**KİŞİSEL BİLGİLER**

Adı Soyadı: Oktay ULUDAĞ

Doğum Yeri:

Doğum Tarihi:

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi: Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim

Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans(Devam Ediyor)

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

BİLİMSEL FAALİYETLERİ

a) Yayınlar (-SCI -Diğer):

Uludağ, O., ve Karamustafaoğlu, M. (2022). Sınıf Öğretmenlerinin Eğitsel Oyunlar Ve 'Duyu Köşesi' Oyunu Hakkındaki Görüşleri. *Social Sciences Studies Journal*(97), 1270-1279.

Uludağ, O., ve Demirhan, M. (2022). Sınıf Öğretmenlerinin Eğitsel Oyunlar Ve 'Duyu Köşesi' Oyunu Hakkındaki Görüşleri. *Social Sciences Studies Journal*(97), 1330-1337.

b) Bildiriler (-Uluslararası –Ulusal):

Ata, E., ve Uludağ, O. (2021). İlkokul Öğrencilerinin Sınıf Kurallarına Uyma Düzeyleri. 3. *Pearson Journal International Conference on Social Sciences ve Humanities*, (s. 544-545). Nevşehir.

Uludağ, O., ve Demirhan, M. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri. 19. *Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, (s. 679). Türkiye.

Uludağ, O., ve Demirhan, M. (2022). Sınıf Öğretmenlerinin Bilim ve Sanat Merkezlerine Aday Öğrenci Gösterme Yöntemleri ve Yaşadıkları Sorunlar. *Ssd Journal 3rd International Conference on Social Sciences ve Humanities*, (s. 116-124). Şanlıurfa.

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar ve Yıl : MEB/Sınıf Öğretmenliği - 2010/....(Devam Ediyor)

İLETİŞİM

E-posta Adresi:

Telefon:

Adres:

